

Työeläke

Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti

Elon aika

Carl Pettersson aloittaa työt eläkeyhtiö Elon toimitusjohtajana. Mieheessä on virtaa kuin pienessä kylässä.

ETK täytti 60 vuotta

Kestävätkö eläkkeet?

Työurat pidentymässä

Sisältö

PÄÄKIRJOITUS

Katri Raatikainen:
60 vuotta eläketurvan asialla **3**

TIEDOKSI

Rahoitusongelma
avoimesti esiin **4**

KOLUMNI

Juho Saari:
Informaation aika **7**

TAPASIMME

Carl Petterssonin:
Täältä tullaan, Elo! **8**

ETK 60 VUOTTA
Kuvia vuosien varrelta **12**

TUTKITTUA

Satu Nivalainen:
Työurat pidentymässä **14**

VISUAALISESTI
Työkyky arvossaan **16**

PAINAVA SANA

Niku Määttänen
tarkastelee
eläkkeiden tasoa **18**

PUHEENAIHE

Kestäkö
eläkejärjestelmä? **21**

ULKOMAILTA

Saksa kulkenut
kohti tasapainoa **24**

OHJENUORA

Suomessa ansaittu
eläke maksetaan
myös ulkomaille **26**

KIRJAT

Jan Schugkin kirjavinkit **27**

TYÖELÄMÄPOLKU

Jaana Saarelainen
kasvoi kevalaiseksi **28**

KONKARI KERTOO

Julkinen mies **30**

ENGLISH SUMMARY

Kooste lehdestä
englanniksi **31**

12

ETK täyttää pyöreät 60 vuotta.
Silmäkulmissa on jo vekkii,
mutta katse eteenpäin on virkeä.
Kuvakavalkadi vuosien varrelta
kertoo työstä työeläketurvan
puolesta.

Eläketurvakeskus

28

Jaana Saarelainen viihtyy työ-
eläkealalla. Jatkuvasti voi oppia
uutta, mikä tekee työskentelystä
innostavaa.

18

Maksukorotuksen sijaan etuisuuksien leikkaaminen
olisi Niku Määttäsen (keskellä) mukaan varteenotet-
tava vaihtoehto. Kuva syyskuisesta seminaarista,
jossa arvio Suomen eläkejärjestelmästä julkistettiin.

Pääkirjoitus

KATRI RAATIKAINEN, JOHTAJA, ELÄKETURVAKESKUS

60 vuotta eläketurvan asialla

Tämän lehden ilmestymisen aikoihin juhlitaan Eläketurvakeskuksen (ETK) 60-vuotispäiviä. Tai juhlittaisiin, jos pandemia olisi helpottanut hieman aiemmin. Niin mielellämme olisimme juhlineet kasvotusten yhdessä sidosryhmiemme kanssa uusissa tiloissamme Kalasatamassa.

Mutta onhan ensi vuonna taas juhlavuosi, kun työeläkelakien ja työeläkejärjestelmän voimaantulosta tulee kuluneeksi 60 vuotta. Työeläkejärjestelmä on kuusikymppisenä edelleen vetreä ja elinvoimainen, kuten juuri valmistunut kansainvälisen arvioinnin tuloskin kertoo.

Perustehtävämme ovat pysyneet samoina, vaikka toimintatavat ja toimintaympäristö ovat kovasti muuttuneet 1960-luvusta. Uuden strategiamme missio *Toimivan työeläketurvan puolesta* kiteyttää minusta hyvin tehtävämme. Toimivuutta voi tarkastella ja tavoitella muun muassa toimeenpanon, tietojenvaihdon ja palveluiden sujuvuuden tai rahoituksen näkökulmasta. Viime kädessä kansalaiset arvioivat työeläketurvan toimivuuden ja luotettavuuden.

Tutustuin ETK:hon ensi kertaa sen ollessa 26-vuotias. Syventäviin opintoihin yliopistolla kuului valinnainen kurssi, jolla tehtiin yhteistyötä oikeiden yritysten kanssa. Työryhmäni pääsi tekemään harjoitustyötä ETK:lle, mikä vaikutti uraani enemmän kuin arvasinkaan.

Kun aloitin ETK:ssa työskentelyn reilu 10 vuotta myöhemmin, oli täällä vielä monia konkarityöntekijöitä, jotka olivat olleet talossa sen alkumetreiltä asti. He tunsivat läpikotaisin niin eläketurvan sisällön kuin tehtyjen muutosten taustat. Kaikki me työeläkealalla työskentelevät tiedämme, että historian tuntemuksella tosiaan on merkitystä, eikä laivaa käännetä hetkessä.

Omanlaisensa ala koukuttaa helposti tänne töihin tulevat, ja työsuhteet ovat pitkiä. Tärkeää olisi saada houkutteluksi joukkoamme myös nuoria tulevaisuuden rakentajia – tekijöitä, jotka vuorostaan ihaastuvat alaan ja ovat valmiita toimimaan toimivan työeläketurvan puolesta. ✓

**”Toimivan
työeläketurvan
puolesta.”**

 Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Työeläke-lehti on työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus, Etk.fi

VERKKOLEHTI
Työeläkelehti.fi

TILAA UUTISKIRJE
etk.fi/uutiskirje

PÄÄTOIMITTAJA
Tuovi Rautjoki

TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ
Anne Iivonen
tyoelake-lehti@etk.fi

TOIMITUSNEUVOSTO
Markku Aalto (Eläkesäätiöyhdistys)
Anniina Alaluusua-Listola (Eläketurvakeskus)
Tiina Grönqvist (Varma)
Jorma Kinnunen (Mela)
Heidi Koskinen (Ilmarinen)
Noora Poussu (Elo)
Heikki Tikanmäki (Eläketurvakeskus)
Pirta Toivonen (Veritas)
Katriina Valve (Keva)

LEHTEÄ TEKIVÄT MYÖS
Katri Isotalo, Sini Maria Karhu, Lena Koski, Vesa Laitinen, Antti Mielonen, Satu Nivalainen, Olli-Pekka Orpo, Karoliina Paatos, Katri Raatikainen, Merja Raunis, Matti Remes, Juho Saari, Katri Saarteinen, Jan Schugk, Mika Vilund ja Niko Väänänen.

TILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

TAITTO
Markku Laitinen
Aste Helsinki Oy

PAINO
Hansaprint Oy
paperi UPM Fine
100 g/m²

56. vuosikerta
ISSN 0564-5808 (painettu)
ISSN 1799-5221 (verkkojulkaisu)
Helsinki 2021

Ilmestyy neljästi vuodessa.

no	aineistot	lehti ilmestyy
1	12.2.	15.3.
2	7.5.	7.6.
3	3.9.	4.10.
4	5.11.	7.12.

Kannen kuva:
Karoliina Paatos

Kohti eläkeuudistusta: Nostetaanko maksuja vai leikataanko eläkkeitä?

Latu on aukaistu seuraavaan eläkeuudistukseen. Tällaisen käsityksen saa tanskalaisprofessori **Torben M. Andersen** vastikään julkistetusta raportista. Tutkijan riippumattomuudella hän on arvioinut eläkejärjestelmäämme eläkkeiden riittävyyden ja kestävyysnäkökulmasta.

Andersen ei tarjoa raportissa suoria vastauksia tai selviä ratkaisuja. Mutta sen hän näyttää, että uudistuksiin tulisi ryhtyä rahoituksen vahvistamiseksi.

Jo lähivuosikymmeninä ja varsinkin pitkällä aikavälillä eläketurvan rahoituksellinen kestävyys on joutumassa koetukselle.

Raportissa hän nostaa esiin avoimia kysymyksiä, joihin eläkejärjestelmän ja päätäjien tulisi hakea vastauksia ja ratkaisuja. Mieluummin etupainotteisesti, nyt kun on hyvin aikaa ratkoa ongelmia.

Jos ei tehdä mitään, Andersenin mukaan se loisi epävarmuutta ja vaikuttaisi sukupolvien väliseen tulojakoon.

– Siksi on tärkeää luoda uudistusstrategia, jolla varaudutaan maksupaineeseen, Andersen sanoo.

Matala syntyvyys aiheuttaa ongelmia samanaikaisesti, kun eläkeikäiset elävät yhä pidempään. Tässä asetelmassa Andersenin mukaan nykyisillä sopeutusmekanismeilla ei saavuteta tarpeeksi vahvaa maksujen ja menojen tasapainoa.

Taloustieteilijä **Torben M. Andersen** (vas.) Aarhusin yliopistossa ja raportin vastaanottanut **Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja Mikko Kautto**.

”On tärkeää luoda uudistusstrategia, jolla varaudutaan maksupaineeseen.”

Pitkän aikavälin eläkemaksujen ja -menojen sekä väestökehityksen ennusteita analysoinut Andersen osoittaa selkeästi, että järjestelmään kasautuu jonkinasteinen

rahoitusvaje. Ongelma ei ole vielä tässä ja nyt, mutta sellainen näyttäisi olevan kehkeytymässä.

– Tulee päätettäväksi, nostetaanko eläkemaksuja tulevaisuuden menolisäysten rahastomiseksi ennakolta vai vahvistetaan sopeutusmekanismeja, hän ehdottaa raportissaan.

Työeläkejärjestelmää on viime vuosikymmenillä uudistettu useaan otteeseen. Automaattiset sopeutusmekanismit, kuten elinaikakerroin (2010) ja lakisääteisten eläkeikärajojen tarkistukset (2017), ovat ruuveja, joilla aiemmissa eläkeuudistuksissa vahvistettiin rahoituksen kestävyyttä. Ne eivät enää sellaisenaan riitä.

Nykyinen työeläkevakuutusmaksu on keskimäärin 24,4 % palkkasummasta ja siihen kohdistuu PTS-laskelmissa reilun kahden prosenttiyksikön maksupaine. Tätä tosiasiaa ei professori Andersen jättänyt huomiotta.

– Se on pakko ratkaista. Ongelman huomiotta jättäminen lisää todennäköisyyttä, että tulevaisuudessa on tehtävä suuria muutoksia, hän sanoo.

Eläkemaksujen nostamisen tai eläkkeiden leikkaamisen (eli sopeutumismekanismien vahvistamisen) lisäksi Andersen harkitsi ratkaisua sijoitustoiminnan ja vakavaraisuuden sääntelystä. ✓

VEISALAINEN

Etk.fi/koulutus

VAHVISTA ASiantuntijuuttasi

Eläketurvakeskus on luotettava työeläkealan osaaja ja kouluttaja. Suositut verkkokurssit jatkuvat (mm. Suomen työeläkejärjestelmästä lyhyesti, Ulkomaantyön vakuuttaminen). Maaliskuussa julkaistaan Työeläkekuntoutuksen ABC. Ota kuppi kuumaa ja tutustu koulutuksiin verkossa www.etk.fi/koulutus

Ei tullut TyEL-Kevaa

Yli kaksi vuotta kestänyt mittava valmistelu kunnallisen ja yksityisen eläkejärjestelmän yhdistämisestä karahti kiville. Tähän löpahti ainakin tällä erää vuonna 2027 syntyväksi odotetun TyEL-Kevan tarina.

Vaikeimmaksi esteeksi osoittautui yhdistämisestä aiheutuvien eläkevastuiden siirrosta aiheutuvien kustannusten toteuttaminen. Kysessä olisi ollut reilun 15 miljardin euron, jopa 17 miljardin erä, joka jollain maksuaikataululla ja ratkaisulla olisi pitänyt siirtää Kevasta yksityisen sektorin eläkejärjestelmään.

Kuntasektorilla työskentelevien keskimääräistä pidempi elinikä ja siitä aiheutuvat eläkevastuut olisivat kustantaneet arviolta tämän verran.

STM kertoo tiedotteessaan, että valmistelu lopetettiin, koska työryhmä ei löytänyt yksituumaisuutta.

Eläkekomitea palasi eetteriin

Suosituksen eläkepodcastin toinen tuotantokausi pureutuu muun muassa maahanmuuttoon ja alustatalouteen.

Eläkekomitean ensimmäinen tuotantokausi ylitti kuulijatavoitteet ja keräsi yli 10 000 jaksokuuntelua.

Syyskuussa käynnistyneellä toisella kaudella jatketaan hyväksi havaitulla linjalla rohkeasti eläketurvan ja yhteiskunnan suuriin kysymyksiin tarttuen.

Ohjelma nostaa keskusteluun tuoreita näkökulmia ja ajatuksia. Samalla on tarkoitus lisätä ymmärrystä monimutkaisista tulevaisuuteemme vaikuttavista kehityskuluista.

Komitean napakkana puheenjohtajana jatkaa Ylioppilaslehden päätoimittaja **Tuija Siltamäki**, jonka kuiva huumori keräsi paljon kiitosta kuulijapalautteissa.

– Eläkekomitea nostaa kissat pöydälle eli tarttuu eläkealan kiperiin aiheisiin ja tuo niistä esiin erilaisia ja eriäviä näkökulmia. Tavoitteena on olla podcast, joka synnyttää

keskustelua myös jälkikäteen, kertoo Eläketurvakeskuksen viestintäjohtaja **Tuovi Rautjoki**.

Tulevaisuus on jo täällä

Eläkekomitean toisen kauden avainsana on tulevaisuus.

Eläketurva ei ole saari, vaan keskeinen osa hyvinvointivaltiota. Yhteiskunnan megatrendit ja murrokset muovaavat tulevaisuuden turvaa ja ihmisten elämää kymmenien vuosien päähän.

Esimerkiksi nyt tehtävät päätökset työperäisestä maahanmuutosta vaikuttavat siihen kuinka paljon Suomessa on työllisiä väestöä eli eläkkeen maksajia tulevaisuudessa.

Toinen kiinnostava ja ajankohtainen aihe on alustatalous. Onko ruokalahetti työntekijä vai yrittäjä, miten hänen sosiaaliturvansa tulisi järjestää?

Ensimmäinen jakso jo kuultavissa

Uusin jakso ja aiemmat jaksot löytyvät Etk.fi-palvelun podcast-sivustolta sekä Spoti-

Eläkekomitea-podcastien juontaja **Tuija Siltamäki** tarjoilee kuulijoilleen älykästä eläkekeskustelua.

fysta ja muista podcast-palveluista. Jaksossa keskustellaan Suomen eläkejärjestelmän kansainvälisestä arviosta teemalla Olemmeko matkalla kohti eläkeuudistusta?

Vieraana jaksossa ovat SAK:n puheenjohtaja **Jarkko Eloranta**, Helsingin Sanomien politiikan toimittaja **Teemu Muhonen** ja Keavan toimitusjohtajaksi juuri siirtynyt **Jaakko Kiander**. ✓

Kuinka voit, työeläkejärjestelmä?

Työeläkepäivä tulee jälleen!
25.11.2021 • Messukeskuksessa ja verkossa

Työeläkepäivässä kysymme, kuinka Suomen työeläkejärjestelmä voi tänään, ja miten hyvää vointia voisi rakentaa tulevaisuudessa. Vastauksia tarjoaa professori Torben Andersen, joka on laatinut arvion Suomen työeläkejärjestelmästä. Andersenin näkemyksiä kommentoi alivaltiosihteeri Elina Pyökkänen.

Oman talouden ja työeläketurvan lukutaito
Työ muuttuu, pysytkö työeläketurva mukana?
Työnantajavastuu työkyvyttömyysriskin hallinnassa

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan → www.etk.fi/tyoelakepaiva
#Työeläkepäivä

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Annika Damström
toimittaja
YLE

Mikko Kautto
toimitusjohtaja
Eläketurvakeskus

Torben Andersen
professori
Aarhus Universitet

Elina Pyökkänen
alivaltiosihteeri
Työ- ja elinkeinoministeriö

NIMITYKSET

Carl Haglund, KTM, on nimitetty Veritas Eläkevakuutuskeskuksen toimitusjohtajaksi. Hän siirtyy Veritaksen palvelukseen viimeistään tammi-kuussa 2022.

Nina Hallaskari, KTM, on nimitetty 9.8. alkaen Poraston asiakkuusjohtajaksi.

Päivi Johansson, OTK, on nimitetty 1.9. alkaen kehityspäälliköksi Eläketurvakeskuksen valvontaosastolle.

Jaakko Kiander, VTT, on nimitetty Kevan toimitusjohtajaksi 1.11. alkaen. Hän aloitti työskentelyn Kevassa lokakuun alussa.

Iiro Korander, varatuomari, on nimitetty 3.5. alkaen Varman suurasiaisuusjohtajaksi.

Tea Kultti, VTM, eMBA, on nimitetty 9.8. alkaen kehitysjohtajaksi Varman asiakkuudet-toimintoon.

Nina Lepistö, OTK, on nimitetty 26.8. alkaen Poraston lakimieheksi.

Eija-Kaarina Matilainen, BBA, on nimitetty Ilmarisen osastonjohtajaksi teknologia ja kehittäminen -linjalle. (Lehden nro 2:2021 nimitys uutisesta organisaation nimi oli epähuomiossa jäänyt pois).

Otto Michelsen, LL.M., on nimitetty 23.8. alkaen Poraston lakimieheksi.

Aaro Mutikainen, MMM, MBA on nimitetty 1.10. alkaen Arek Oy:n toimitusjohtajaksi.

Allan Paldanius, FM, matemaatikko, on nimitetty 1.11. alkaen Eläketurvakeskuksen tutkimuksesta, tilastoista ja suunnittelusta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi.

Toni Pekka, VTL, on nimitetty 16.8. alkaen kehitysjohtajaksi Varman työkyvyttömyysriskin hallinta-toimintoon.

Sampsa Ratia, KTM, on nimitetty 16.8. alkaen Varman kiinteistösijoittamiseksi vastaavaksi johtajaksi.

Sara Salomaa, YTM, on nimitetty 24.5. alkaen työeläkeyhtiö Elon viestinnän suunnittelupäälliköksi.

Tutustu uuteen verkkolehteen Työeläkelehti.fi-palvelussa

Työeläke-lehti ilmestyy myös verkkoversiona. Uudistunut verkkolehti palvelee aiempaa sujuvammin myös mobiilikäyttäjiä.

Työeläkelehti.fi-palvelussa lehden aineistot ovat kätevästi saatavilla ajasta ja paikasta riippumattomasti. Vapaasti verkossa tämänkin lehden artikkelit, haastattelut ja keskustelua herättävät puheenvuorot ovat jaettavissa vaivattomasti. Näin keskustelua lehden teemoista voi jatkaa omissa verkostoissa ja sosiaalisen median kanavissa.

Tiedon uusimman lehden ilmestymisestä saat tilaamalla Työeläke-lehden uutiskirjeen. Kirjeen tilauslomake löytyy osoitteesta uutiskirje.etk.fi.

Printti- ja verkkolehden lisäksi toimitus tuottaa painetun lehden kanssa saman näköisen näköislehden, joka on ladattavissa Julkari.fi-julkaisuarkistossa.

Työeläke-lehteä julkaisee Eläketurvakeskus. Työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti on ilmestynyt paperisena vuodesta 1965 lähtien, verkkolehdenäkin vuodesta 2015.

FI / SV Etk.fi

Työeläke

Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

Ihmiset. Keskustelussa 7.6.2021

Nuorten työllisyys toipuu koronasta

Nuorten työllisyys heikkeni merkittävästi koronavuorissa, mutta erikoistutkija Hanna Sutelan mielestä menetetyistä sukupolveista ei kannata vielä puhua.

Tilastokeskuksen erikoistutkija Hanna Sutela on perehtynyt Suomen työmarkkinoiden kehitykseen ja tuntee

MARJAANA MALKANAKI

Informaation aika

Sosiaali- ja terveystalouden muutosta aiheuttavat voimat ovat vuosikymmenten kuluessa muuttuneet.

Alkuvaiheessa sosiaali- ja terveystaloutta liikuttivat valtaresurssit. Vielä tänäkin päivänä esimerkiksi työeläkkeissä näkyy tämän kamppailun tulokset. Seuraavaksi korostui rahankierron hallinnan merkitys. Verojen ja maksujen (onnistunut) kerääminen ja kohdentaminen on vähän tutkittu, mutta tärkeä osa sosiaali- ja terveystalouden kehitystä. Sitten alkoi korostua ideoiden merkitys ja vahvistua asiantuntijoiden rooli.

Parhailaan on jälleen tapahtumassa merkittävä muutos. Informaation määrä kasvaa eksponentiaalisesti kaikilla mahdollisilla alueilla. Kuten usein, visioiden muuttuminen todellisuudeksi kesti reilut parikymmentä vuotta.

Nyt sanat ovat muuttumassa teoiksi, mutta matkassa on vielä kolme mutkaa.

Ensinnäkin yksilötasoisien datanhallinnan uudistus on epäonnistunut. Sosiaali- ja terveystalouden dataa hallinnoivan Findatan aiheuttamat taloudelliset ja hallinnolliset kustannukset tutkijoille ja tutkimuslaitoksilla ovat nousseet kohtuuttomiksi.

Toiseksi tuotettu informaatio on edelleen sektoraalista ja tuottajalähtöistä. Erityisesti tulonsiirtojen ja palvelujen välisen rajapinnan ylittäminen on haastavaa. Datan kytkeminen yksilöihin ei vielä ongelmitta onnistu. Suunta on kuitenkin myönteinen.

Kolmanneksi kertynyt informaatio ei toistaiseksi ole muuttunut toimintaa ohjaavaksi tiedoksi. Kyky sen hyödyntämiseen valmistelussa ja uudistamisessa on toistaiseksi puutteellinen. Myöskään lainsäädäntö ei ole valmis esimerkiksi algoritmien hyödyntämiseen.

Informaation käytettävyyden ja hyödynnettävyyden edessä olevat esteet saattavat vaikuttaa ensinäkemältä vähäisiltä. Tämä johtuu siitä, että kyse ei ole niinkään tilanteen huonontumisesta, vaan uusien mahdollisuuksien käyttämättä jättämisestä. Emme myöskään osaa hahmottaa, mitä kaikkea informaation muuntumisesta tiedoksi voisi meille seurata valmistelussa ja uudistamisessa.

Merkittävää on myös se, että informaation määrän kasvaessa myös järjestelmäkustannukset ovat nousseet, ja tälle investoinnille olisi syytä saada riittävä tuotto. Jäämme tällä alueella joka päivä jälkeen tärkeimmistä verrokkeista. Tämä on pitkällä aikavälillä huolestuttava kehitys. /

”Datan kytkeminen yksilöihin ei vielä ongelmitta onnistu.”

Kirjoittaja Juhon Saari on valtiotieteiden tohtori, sosiaali- ja terveystalouden professori ja Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan dekaani.

Helsingin ydinkeskustan Bio Rexin ja Lasipalatsin ympäristössä suomenruotsalainen Carl Pettersson liikkuu tottuneesti, myös sähköpotkulaudalla.

Täältä tullaan, Elo!

Työeläkeyhtiö Elossa jo mietitään, millaiseksi arki muuttuu uuden toimitusjohtajan Carl Petterssonin johdolla. – Saatte minusta hyvin innostuneen johtajan, Pettersson lupaa.

Toimitusjohtajana Elossa 7. lokakuuta aloittava **Carl Pettersson** tarttuu työhön tilanteessa, jossa Finanssivalvonta on nimennyt asiamiehen valvomaan Elon hallintoa.

Asiamiehen läsnäolo on poikkeuksellinen toimenpide, johon Pettersson suhtautuu asian vaatimalla vakavuudella. Hän uskoo, että Fivan kanssa asia tulee ratkaistuksi hyvässä yhteistyössä.

– Finanssivalvonnalla on keinovalikoimana työkalupakissaan, että se voi asettaa yhtiötä valvomaan asiamiehen. Se on tosin poikkeuksellinen keino, mutta sitä se voi katsomansa tarpeen mukaan käyttää, Pettersson sanoo.

Petterssonin käsityksen mukaan valvoja on huomannut yhtiön toiminnassa puutteita. Samaan aikaan, hän korostaa, että asiakastyytyväisyyden ja yhtiön pitkän aikavälin tarkastelussa huomataan, että Elon arki ja toiminta kokonaisuudessaan on hyvää.

– Näihin valvojan esiin tuomiin epäkohtiin pitää nyt tarttua ja on jo ymmärtääkseni tartuttukin, hän sanoo.

– Tämä Työeläke-lehden haastattelu julkaistaan saman viikon alussa, kun aloitan työt Elossa. Lukijan täytyy siis koko ajan pitää mielessä, että kilpailurajoitteiden takia en ole vielä päässyt tutustumaan yhtiön sisäisiin asioihin, Pettersson painottaa.

Nyt virtaa riittää. Kilpailukiellon vuoksi Carl Pettersson on viettänyt puolisen vuotta kotona. Kilpailukiello oli siksi, että hän hyppää Eloon Veritaksesta, samoista asiakkaista ja markkinaosuuksista kilpailevia työeläkeyhtiötä molemmat.

Hän kertoo olleensa tähän viikkoon asti sen varassa, mitä julkisuudessa on voitu lukea.

– Mutta yleisellä tasolla suhtaudun tilanteeseen hyvin järkipäisesti: aina on toimittava tosiasioiden pohjalta.

Hän korostaa, että säännellyllä toimialalla pitää toimia tiettyjen pelisääntöjen mukaan.

– Pelisäännöt ovat samat kaikille neljälle työeläkeyhtiölle, kukaan ei ole niiltä suojassa eikä kenenkään kohdalla valvoja tee poikkeusta.

Kilpailukiellon vuoksi Pettersson on viettänyt puoli vuotta kotona. Aika on ollut yhdistettyä vapaa-aikaa ja antoisaa isyyslomaa pienen lapsen koti-isänä.

Nyt hän jo haluaa päästä johtamaan joukkojaan ja suuntaa innolla toimipaikkaansa Espoon Tapiolaan.

– Odotan ihmisten tapaamisia. Ensitöikseni tutustun taloon, asiakkaisiin ja työntekijöihin. Jo tällä viikolla, tätä olen odottanut.

Työeläkeala on Petterssonille entuudestaan tuttua. Hän siirtyy tehtävään Veritaksen toimitusjohtajan paikalta, jossa hän vaikutti neljän vuoden ajan ja tänä aikana siellä uudistettiin toimintoja ja muun muassa rakennutettiin uusi toimitalo Turun Kupittaaalle.

Tehtävä ja toimiala ovat tuttuja, mutta jonkinlaista virtaviivaistamista ja muutoksia

on lupa odottaa. Pettersson on kilpailun ja tehokkuuden puolestapuhuja. Eikä vaan puhuja, hän odottaa organisaatiolta tuloksia.

– Työt sujuvat, kun toiminnalla on selkeät tavoitteet ja mittarit. En lähde liikelle muttu-tuntumalla.

Ensiksi hän aikoo tutustua hyvin Eloon ja elolaisiin.

– Katsotaan sitten siitä yhdessä eteenpäin. Yleensä asioilla on ollut tapana järjestyä, hän sanoo.

Hajautuksen puolestapuhuja

Mitä mietteitä hänellä on työeläkelän kilpailumahdollisuuksista, kun kyseessä on toimiala, jossa myytävä tuote eli työeläkevakuutusmaksu on kaikilla toimijoilla samanhintainen.

Millä kilpailla, kun työeläkevakuuttamisessa on kyse lailla säädetystä toiminnasta?

– En usko monopolilaitokseen, en eläkealalla enkä missään muuallakaan. Sen sijaan uskon hyvin vahvasti avoimeen kilpailuun, hän vastaa.

Hajautuksen ideaan Petterssonin mukaan liittyy se, että on tarpeeksi monta ja eri kokoista toimijaa. Toimijoiden määrä ei saisi tästä vähetä.

Huonoimpana vaihtoehtona hän pitää hajautettua järjestelmää ilman kilpailua.

– Silloinhan olisi useampia monopolilaitoksia, jotka tekevät samaa asiaa.

CARL PETERSSON

- **Työtehtävä:** työeläkeyhtiö Elon toimitusjohtaja 7. lokakuuta alkaen
- **Ikä:** 41-vuotias
- **Koulutus ja oppiarvo:** Kauppätieteiden kandidaatti (Åbo Akademi), EMBA (Aalto-yliopisto)
- **Onnellisuuden lähteet:** koti, perhe ja tyttäret, joista esikoinen 10-vuotias ja kuopus täytti juuri kuusi kuukautta
- **Elämänmotto:** Asiolla on tapana järjestyä.

”Toimijoiden määrä ei saisi tästä vähetä.”

”En usko monopolilaitokseen, en eläkealalla enkä missään muuallakaan.”

Pettersson näkee, että kilpailua ei pitäisi millään tavalla vähentää tai pitää piilossa työeläkejärjestelmässä. Kilpailu pakottaa yhtiöt toimimaan tehokkaasti.

– Yhteisvastuun lisäksi hajautettu toimeenpano pitää huolen myös siitä, että yhtiö joutuu miettimään asiakaspalvelun ja vakuutetuille tarjottavan palvelutoiminnan toimivuutta osana liiketoimintaansa.

Missä kuuluu asiakkaan ääni?

Sijoitustoiminnasta puhutaan yhtiöissä paljon, mutta oikeasti arkiset tilanteet asiakaspalvelussa ovat niitä kuningashetkiä, jolloin eläkeyhtiö tekee sille annettua sosiaalivakuutuksen toimeenpanotehtävää.

Puheen läpi kuulee asiakkaan äänen, kun Petterssonia kuuntelee.

– Palvelulla ja asiakkaan tarpeet tunnistamalla voi saada kilpailuetua muihin toimijoihin nähden.

– Koska kustannustehokkuus on huolehdittavana, niin siinä sitten on tasapainoiltava sen mukaan, että toimitaan riittävän tehokkaasti asiakaspalvelun kuitenkin kärsimättä.

Tietysti myös sijoitustoiminnassa jokainen toimija pyrkii tuotot turvaavaan hyvään tulokseen, parhaaseen mahdolliseen.

– Kilpailu myös ohjaa yhtiöitä sijoitustoiminnassaan yhä parempien tuottojen etsimiseen. /

– Ei siitä synny kilpailua, että on neljä samankokoista rivissä. Kun järjestelmässä on eri kokoisia yhtiöitä, jotka painottavat vähän eri asioita ja kilpailevat keskenään, silloin hajautus toimii ja tuottaa halutunlaista tulosta.

Mentävä mukaan arjen todellisuuteen

Carl Pettersson siirtyi Eloon Veritaksesta, jossa hän toimi neljä vuotta toimitusjohtajana. Nimitys Eloon uutisoitiin jo pääsiäispyhien jälkeisellä viikolla, mutta kilpailukieltosäännöt ovat pakottaneet hänet aloilleen puoleksi vuodeksi. Tänä aikana hän ei ole voinut olla yhteydessä Eloon.

Se ei haitannut, kun kotonakin riitti hyörinää ja eloa. Petterssonin perheeseen syntyi vauva samalla viikolla, kun isä irtisanoutui Veritaksesta.

Tietysti hän on isyysloman jälkeen voinut itsekseen valmistautua tulevaan muutenkin kuin lasta hoitamalla ja potkulautailamalla. Esimerkiksi hän on pohtinut työmarkkinoilla ja työelämässä tapahtunutta ja tapahtuvaa muutosta ja liikettä.

– Moni tekee useampaa työtä: rinnakkain yritysjohtajana ja palkkatyöntekijänä ja saattaa vielä sukuloida keikka- ja pätkätyössä.

– Työeläkealan tulevaisuuden elinehto on, että tunnistamme nämä erilaiset työelämän tilanteet. Tehtävämme on neuvoa asiakkaitamme ja pohtia yhdessä eläketurvan muuttamista eri tilanteissa työuran varrella.

Kun työelämä muuttuu, eläkejärjestelmä ei Petterssonin mukaan saisi olla este sille, että tietynlaiset työn tekemisen muodot jäisivät vakuuttamisen harmaalle puolelle.

– Meidän on mentävä mukaan todellisuuteen, jossa jo osa asiakkaistamme toimii. He jo tekevät rinnan keikkatyötä, toiminimellä yritysjohtajana ja osa ansioista tulee vakituudesta palkkatyöstä.

Tällöin tulee konkreettisesti pohdittavaksi, miten järjestelmän eri osat palvelevat asiakasta parhaiten ja riittävän eläketurvan turvaten.

Suomalaisten vahva luottamus eläkejärjestelmään on Petterssonin mukaan vaarassa horjua, jos eläkealan toimijat eivät huolehdi siitä, että eläkejärjestelmän puutteiden vuoksi ei tule väliinputoajia.

– On myöhäistä neuvoa, jos ihminen havahtuu vasta eläkkeelle siirtymisen hetkellä tarkastelemaan työuran varrella tehtyjen valintojen vaikutusta omaan eläketurvaansa.

– Silloin olemme epäonnistuneet, jos eläke ei olekaan riittävä asiakkaan tietämättömyydestä tai vääristä valinnoista johtuen.

Siksi Pettersson korostaa, että yksilöä on heräteltävä riittävän usein, vähintään jonkun vuoden välein syventyneesti tarkastelemaan kertynyttä eläketurvaansa.

– Voimme olla tekemässä paljon eläkeisiin liittyvän talousosaamisen lisääjinä, hän sanoo.

Jo Eläketurvakeskuksen (ETK) perustamisvuonna 1961 ajatuksena oli tukea hajautetun työeläketurvan toimeenpanoa. Edelleen ETK varmistaa kokonaisuuden toimivuutta tuottamalla alan yhteisiä palveluja.

Työeläkealan keskuselin täyttää 5. lokakuuta 60 vuotta.

TEKSTI: ANNE IIVONEN / KUVAT: ELÄKETURVAKESKUKSEN KUVA-ARKISTO

Alku työeläkelaille (yllä). Palkansaaja- ja työnantajaosapuolet onnistuivat sopimaan erimielisyytensä komiteassa keväällä 1960. Heti saman vuoden syksyllä työeläkekomiteaa johtanut ja työeläketurvan isäksikin kutsuttu filosofian tohtori Teivo Pentikäinen luovutti eläkemietinnön sosiaaliministeri Eeli Erkkilälle. Tämä historiallinen hetki 20.9.1960 oli kuin sinetti lainvalmistelulle ja johti työeläkelain syntymiseen. ETK:n hallitus koontui ensimmäisen kerran 5.10.1961 ja Pentikäisestä tuli puheenjohtaja.

Kansalaisviestinnässä posti kulki. Kirjeposti 2. luokan postitukseksi tavoitti suuret massat ennen digitaalista tietojenkäsittelyä ja sähköistä asiointia. Varmista eläkkeesi -kampanja toteutettiin vuonna 1979.

Päätöksentekijöitä alkuvuosilta (yllä). Kokouksissa kahisivat paperit ja tarjoiluna kului tupakkaa ja jaffaa. ETK:n hallituksen kokous 29.12.1967.

Partamuotia ja tiedotusta (oik.). Kourallinen tiedotusosastolaisia huolehti alkuvuosina Eläketurvakeskuksen viestinnästä. Kuvassa vasemmalta Yrjö Larmola, Matti Karjalainen, Elsi-Kajja Lindqvist, Mauri Vanhatalo, Pentti Lahtinen ja Veikko Veräjämäki.

Kansainvälisten yhteyksien ja muiden maiden eläkejärjestelmien tuntemus lisää ymmärrystä myös Suomen eläkejärjestelmän piirteistä. Francesco Briganti (vas.), joka oli tuolloin AEIP:n eli Euroopan paritaaristen instituutoiden yhdistyksen johtaja ja Pensions European pääsihteeri Matti Leppälä vieraina ETK:n 50-vuotisvastaanotolla 5.10.2011. Toimitusjohtaja, professori Jukka Rantala (kuvassa toinen oikealla) rinnallaan ETK:n silloinen hallituksen puheenjohtaja Leo Suoma.

Vahdinvaihto 1974. Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja Juhani Salminen (1971–1974) tekee lähtöä Ilmarisen johtoon seuraajansa Matti Uimosen (1974–2001) leikkiläisesti avustaessa. Salmista edelsivät toimitusjohtajina Markku Kaikkonen (1967–1971) ja Tauno Jylhä (1961–1967). ETK:n johdossa Uimosen jälkeen vaikuttivat Jukka Rantala (2001–2019) ja nykyinen toimitusjohtaja Mikko Kautto vuodesta 2019 lähtien.

Jazzin tahdissa. Jazziskelmien tahdissa musisoitiin 50-vuotisjuhlassa 2011. Lokakuiseen pimeyteen valoa loi viihdyttävä neljän laulajan kokoonpano. Henkilöstöstä kootussa kvartetissa lauloivat ikivihreitä 60-luvun jazziskelmiä Riitta Korpiluoma (etualalla), taustalla Katri Raatikainen, Kati Kalliomäki ja Johanna Louhimies.

Tarkkana kuin porkkana. Alkuaikoina 1970-luvulla Tietokonepalvelu hoiti ETK:n rekistereihin liittyvät tietojenkäsittelytehtävät Kalevankatu 6:ssa sijainneissa toimitaloissa. IBM:n isot koneet olivat käytössä tässä vuonna 1974 taltioidussa kuvassa. Tiedot syötettiin sisään reikäkortteilla, joita lävistettiin suuressa salissa.

Eläkevaikuttaja. ETK:n hallituksen puheenjohtajana (1994–2010) Kari Puro on ollut toistaiseksi pitkäaikaisin. Sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkönäkin työskennellyt Kari Puro oli merkittävä vaikuttaja vuosikymmenten ajan. Kari Puro ei pitänyt suurta ääntä, vaan nousi matalalla profiilillaan alan arvostetuksi keulakuvaksi. Hän vaikutti eläkeuudistuksiin työmarkkinakeskusjärjestöjen eläkeneuvotteluryhmän puheenjohtajana (1993–2007) ja toimi eläkeyhtiö Ilmarisen toimitusjohtajana (1991–2006).

Työurat pidentymässä

Työurat ovat selvästi pidentymässä vuoden 2017 eläkeuudistuksen seurauksena. Eläkeikäiden avulla voidaan jo nyt tarkastella, mitä eläkeiälle ja työurille on tapahtumassa eläkeikää lähestyvien keskuudessa.

Vuoden 2017 eläkeuudistuksen keskeisenä tavoitteena oli eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen ja työurien pidentäminen. Tavoitteen saavuttamiseksi eläkeikää päätettiin nostaa asteittain siten, että joka ikäluokalla on oma alin vanhuuseläkeikä. Tämän muutoksen pidemmän aikavälin vaikutusten arviointi toteutuneen eläkkeelle siirtymiskäyttäytymisen perusteella on mahdollista vasta myöhemmin, kun useampi ikäluokka on ehtinyt siirtyä vanhuuseläkkeelle.

Eläkeaikeet kuitenkin tarjoavat mahdollisuuden tarkastella jo nyt, miten tulevat eläkeläiset ovat sopeuttaneet käytöstään vuoden 2017 eläkeuudistuksen mukanaan tuomiin eläkesääntöjen muutoksiin. Eläkeaikeita voidaan pitää hyvänä mittarina tulevien eläkeläisten käyttäytymiselle. Tutkimuksissa on havaittu, että eläkeaikeet ennustavat toteutunutta eläkkeelle siirtymistä varsin tarkasti (esim. Nivalainen 2020).

Eläkeaikeet myöhentyneet selvästi

Tutkimuksessani (Nivalainen 2021) tarkastelin 50–62-vuotiaiden palkansaajien eläkeikäiden muutosta vuosien 2008 ja 2018 välillä. Tutkimusjaksolla aiottu eläkeikä on noussut selvästi (kuvio 1). Vuonna 2008 valtaosa vastaajista, 70 prosenttia, aikoi jäädä eläkkeelle alle 64-vuotiaana. Aikaisintaan 66-vuotiaana eläkkeelle aikovien osuus oli vain kolme prosenttia. Tilanne oli vuonna 2018 täysin erilainen: alle 64-vuotiaana eläkkeelle aikoi jäädä vain 30 prosenttia ja joka viides aikoi eläkkeelle aikaisintaan 66-vuotiaana.

Tarkastelujaksolla aiottu eläkeikä on kohonnut liki kaksi vuotta. Vuonna 2008 aiottu eläkeikä oli keskimäärin 62 vuotta ja 8 kuukautta eli 62,7 vuotta (kuvio 2).

Kymmenessä vuodessa on otettu mitattava loikka, sillä vuonna 2018 keskimääräinen aiottu eläkeikä oli 64 vuotta 7 kuu-

kautta (64,6 vuotta). Erityisen hyvä uutinen eläkeuudistuksen näkökulmasta on se, että aiottu eläkeikä on noussut suunnilleen samaa tahtia kuin alin vanhuuseläkeikä.

Nousua eniten nuorimmilla

Aiottu eläkeikä on noussut kaikissa ikäryhmissä (kuvio 2). Merkillepantavaa on, että vuonna 2008 vanhimmat vastaajat aikovivat jäädä eläkkeelle nuorempia vastaajia vanhemmina. Tilanne on kuitenkin nyt kääntynyt päinvastaiseksi: vuonna 2018 nuorimmat vastaajat aikovivat jäädä eläkkeelle vanhemmina kuin vanhemmat vastaajat.

Nuorimmilla vastaajilla aiottu eläkeikä onkin kohonnut kaikkein eniten.

Maininnan arvoinen seikka on, että työurat pidentyvät nyt etenkin yksityisellä sektorilla. Aiottu eläkeikä on noussut yksityisellä sektorilla huomattavasti enemmän kuin julkisella sektorilla. Aiemmin julkisen sektorin henkilökohtaiset eläkeiät (63-65 vuotta) ovat myötävaikuttaneet siihen, että julkisella sektorilla on tyypillisesti aiottu eläkkeelle selvästi yksityistä sektoria myöhemmin. Viime vuosina sektorien väliset erot ovat liki tasoittuneet.

Yhä useampi jatkaisi 66-vuotiaaksi

Alimmasta vanhuuseläkeiästä riippumatta oma alin eläkeikä määrittää selvästi aiottua eläkeikää (kuvio 3). Noin puolet aikoo eläkkeelle omassa eläkeiässään.

Huolimatta alimman vanhuuseläkeiän noususta osa aikoo jatkaa työelämässä vielä vanhuuseläkeikäänsä jälkeenkin. Henkilöistä, joiden alin vanhuuseläkeikä on 64 vuotta, sekä heistä, joiden alin vanhuuseläkeikä on 65 vuotta, liki 30 prosenttia aikoo jatkaa työssä omaa vanhuuseläkeikäänsä pidempään.

Henkilöt, joiden alin vanhuuseläkeikä oli 63 vuotta, olivat tutkimushetkellä jo vähintään 61-vuotiaita, eli hyvin lähellä omaa vanhuuseläkeikäänsä. Tämä selittää pitkälti,

miksi tässä ryhmässä omaa vanhuuseläkeikää pidempään jatkamisaikeet olivat muita yleisempiä. Aiemmissa tutkimuksissa on havaittu, että aiheet jäädä eläkkeelle vasta vanhuuseläkeiän jälkeen lisääntyvät iän myötä (esim. Nivalainen 2020).

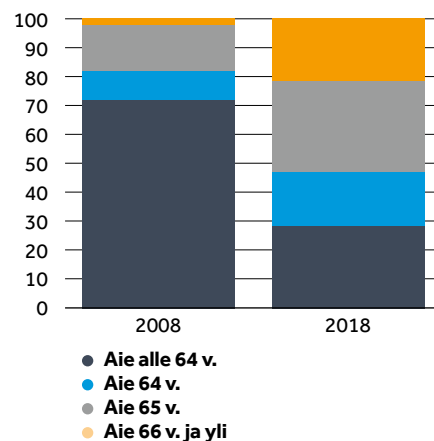
Näyttäisi olevan niin, että mitä vanhemmaksi alimman eläkeiän merkkipaalu siirtyy, sitä useammin myös työuraa aiotaan venyttää vanhemmalle iälle. Mitä lähempänä 65 vuotta alin vanhuuseläkeikä on, sitä useampi aikoo jatkaa työssä vähintään 66-vuotiaaksi. Tämä kertonee siitä, että alimman vanhuuseläkeiän nosto on varsin tehokas keino työurien pidentämiseen.

Miehet, koulutetut, terveemmät

Tietyissä ryhmissä työurien pidentämisaikomukset ovat yleisempiä. Miehet aikovat naisia useammin jatkaa työssä tavanomaista pidempään, 66-vuotiaaksi tai vanhemmaksi. Tämä on merkittävää, sillä aikaisemmin miesten ja naisten välillä ei ole ollut eroa eläkesuunnitelmissa. On epäselvää, mikä on miesten myöhempien elä-

AIOTTU ELÄKEIKÄ

Kuvio 1: Aiottu eläkeikä vuonna 2008 ja 2018, % vastanneista

keaikomusten taustalla. Myös korkeasti koulutetut ja ylemmät toimihenkilöt ovat muita halukkaampia jäämään eläkkeelle vasta aikaisintaan 66 vuoden iässä.

Terveystilalla on merkitystä eläkesuunnitelmissa. Työkykyä hyväksi kokevat aikovat muita useammin lykätä eläkkeelle siirtymistä tavanomaista myöhemmäksi, vähintään 66-vuotiaaksi. Sen sijaan henkilöt, joilla on heikompi työkyky tai taustalla pitkiä sairauspoissaoloja, aikovat eläkkeelle selvästi aikaisemmin.

Henkilökohtaisista tekijöistä sairastelu on voimakkaimmin aikaista eläköitymistä ennustava tekijä.

Työttömyysputkeen tehdyt muutokset ja työttömyyseläkkeen poistuminen näkyvät siten, että enää työttömyyskokemus ei vaikuta eläkesuunnitelmiin. Ennen politiikka-muutoksia työttömyys oli liki sairastelun kaltainen eläkeaikeita aikaistava tekijä.

Perhe ja arvostukset vaikuttavat

Eläkesuunnitelmien taustalla on myös muita tekijöitä. Henkilöt, joilla ei ole puolisoa, suunnittelevat useammin jäävänsä eläkkeelle vasta 66-vuotiaana tai vanhempana. Yksin eläville työpaikan sosiaaliset suhteet voivat olla tärkeitä tekijöitä työssä jatkamisen taustalla.

Myös henkilökohtaisilla arvostuksilla on selkeä rooli. Ansiotyön erittäin tärkeäksi kokevat aikovat eläkkeelle myöhemmin, vapaaajan harrastusten tärkeys sen sijaan vähentää halukkuutta jatkaa työssä pidempään.

Eläkeikäiden perusteella arvioiden vuoden 2017 eläkeuudistuksen tavoitteet eläkkeelle siirtymisen myöhentämisestä ja työurien pidentymisestä ovat käymässä toteen suunnitellulla tavalla. Hyvä merkki on se, että huolimatta alimman vanhuuseläkeiän noususta merkittävä osa aikoo jatkaa työelämässä vielä vanhuuseläkeikäänsä jälkeenkin. Tietyissä ryhmissä tämä on muita yleisempää, mutta kokonaisuutena arvioiden työurien pidentyminen ei näyttäisi jäävän kiinni ainakaan palkansaajien eläkeikäistä.

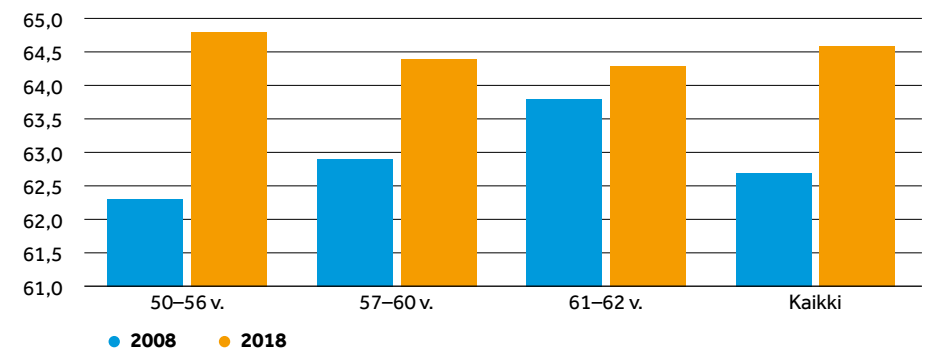
Lähteet:

Nivalainen, S. (2020) *From plans to action? Retirement thoughts, intentions and actual retirement: an eight-year follow-up in Finland*. Ageing&Society.

Nivalainen, S. (2021). *Eläkeikäiden muutos vuosina 2008-2018 ja eläkeaikeet vuonna 2018. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2/2021.*

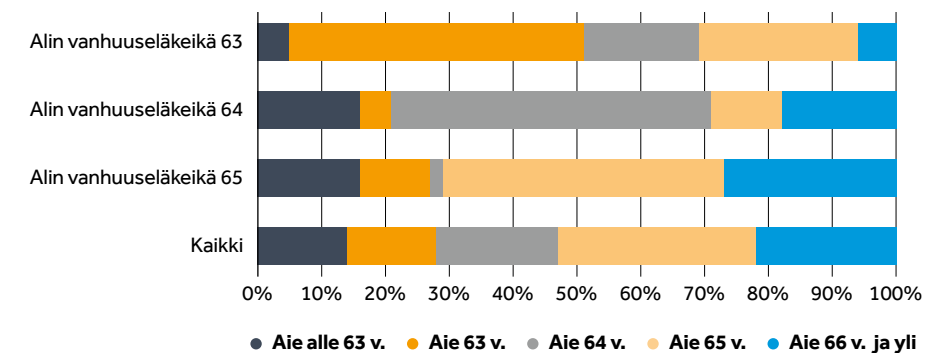
IÄN MUKAAN TARKASTELTUNA

Kuvio 2: Aiottu eläkeikä keskimäärin iän mukaan, vuotta, vuosina 2008 ja 2018

OMAN ALIMMAN VANHUUSELÄKEIÄN MUKAAN

Kuvio 3: Aiottu eläkeikä oman alimman vanhuuseläkeiän mukaan vuonna 2018, %

Eläkeiän nosto ei toimi kaikilla

Vanhuuseläkeiän nosto näyttäisi olevan varsin tehokas keino pidentää työuria. Vaikka vanhuuseläkeikä nousee, oma alin vanhuuseläkeikä on selkeä merkkipaalu, johon omaa työuraa suhteutetaan. Tästä kertoo se, että alimman vanhuuseläkeiän nousun myötä entistä useampi aikoo jatkaa työskentelyä vähintään 66-vuotiaaksi.

Vuonna 2018 joka viides 50–62-vuotiaista palkansaajista aikoi jäädä eläkkeelle vasta 66-vuotiaana tai sitä vanhempana. Vielä kymmenen vuotta aikaisemmin vastaava osuus oli pari prosenttia. Muutos on siis ollut todella merkittävä.

Samaan aikaan on todettava, että vanhuuseläkeiän nousu uhkaa lisätä hyvän ja huonon terveyden omaavien palkansaajien eriarvoisuutta. Vanhuuseläkeiän nousu näyttää kannustavan hyväksi työkykyä kokevia jatkamaan työssä selvästi alinta vanhuuseläkeikää pidempään.

Sen sijaan ne, joilla on heikompi terveys tai taustalla pitkäaikaista sairastelua, aikovat eläkkeelle useammin jo ennen 64 vuoden ikää, riippumatta alimmasta vanhuuseläkeiästä.

Kun vanhuuseläkeikä nousee, alin vanhuuseläkeikä karkaa heikon terveyden omaavilta yhä kauemmaksi. Tässä tilanteessa kuilu näiden kahden ryhmän työurien välillä voi vähitellen kasvaa.

SATU NIVALAINEN

VISUAALISESTI

TEKSTI: ANNE IIVONEN JA SINI MARI KARHU VISUALISOINTI: KATRI SAARTEINEN

Työkyky arvossaan

Kun työkyky heikkenee, ajatuksissa on päästä eläkkeelle. Aina eläkettä ei saa, vaikka moni sitä tositaroituksella hakee.

Työkyvyttömyyseläke voi olla mahdollinen, jos terveydentilan vuoksi ei voi jatkaa työntekoa. Vakuutuslääkärit yhtenä muiden asiantuntijoiden kanssa osallistuvat eläkelaitoksen ratkaisujen valmisteluun. Eläkelaitos arvioi, täytyvätkö työkyvyttömyyden tunnusmerkit. Harvoin työkyky katkeaa kerrasta poikki.

Vuositasolla työeläkejärjestelmään

23 500

työkyvyttömyyseläkehakemusta.

viime vuonna reilu kolmannes

8 000

hakemuksista hylättiin.

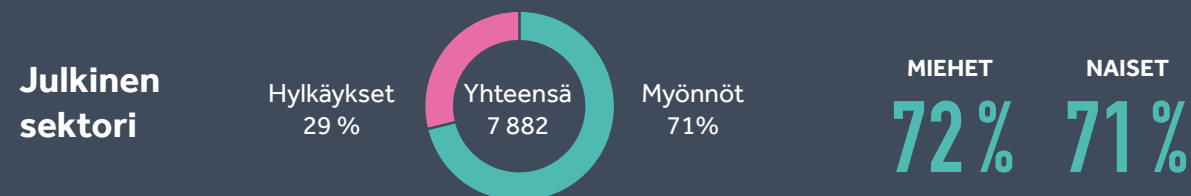
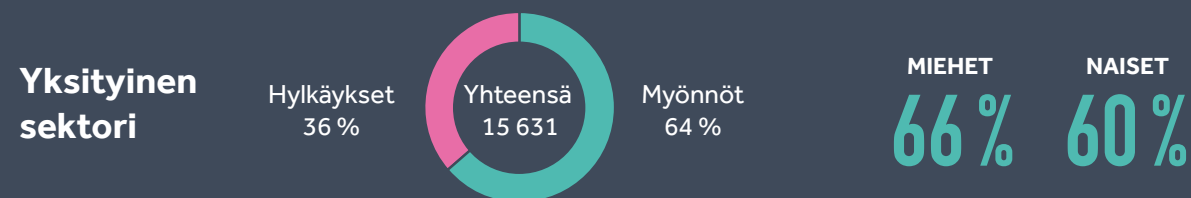
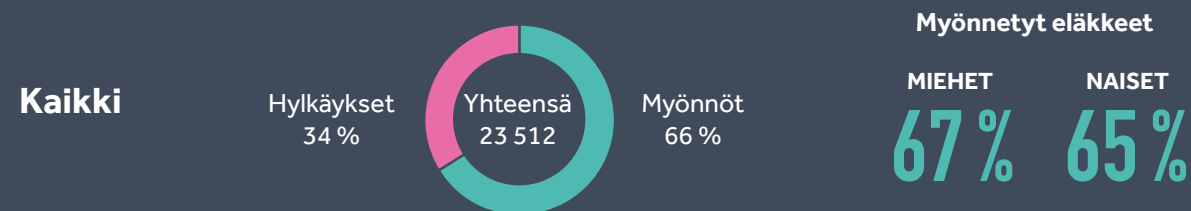
Hakemuksista kaksi kolmasosaa eli

15 600

saa myönteisen ratkaisun.

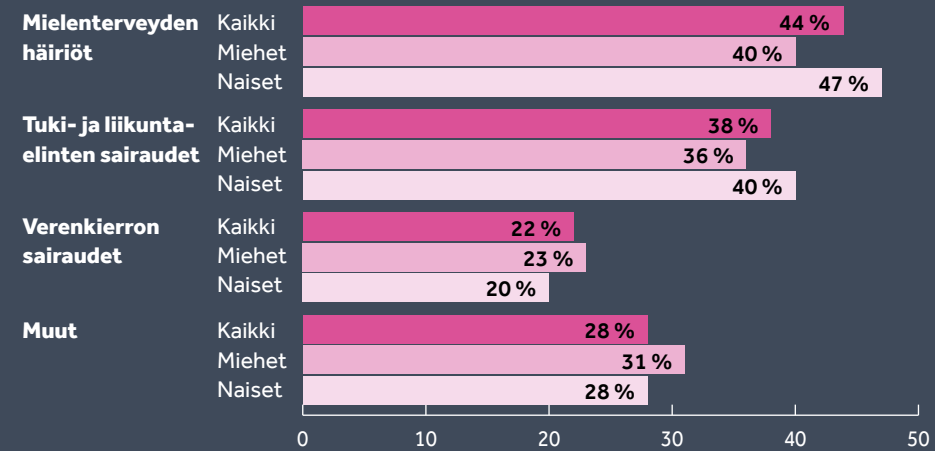
Työkyvyttömyyseläkeratkaisut 2020

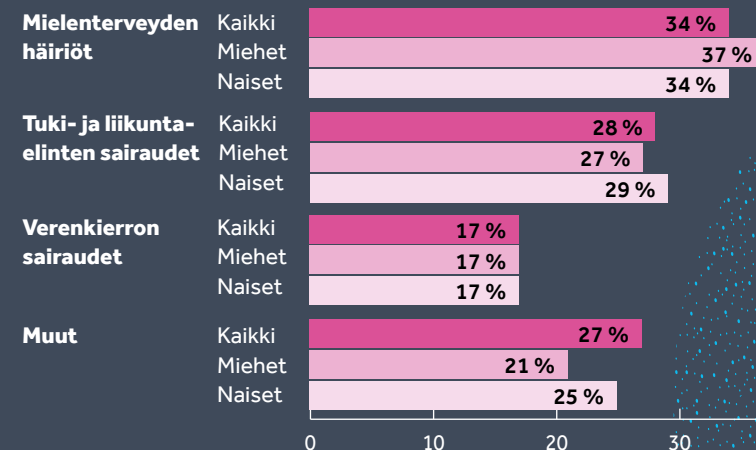
Hakemuksista tämän verran hylättiin

Hylkäysosuudet sairausryhmittäin

Yksityinen sektori

Julkinen sektori

Mieli koetuksella työelämässä

Mielenterveyden häiriöt ovat osa nykyistä työelämää. Ne ovat yleisin syy siirtyä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Kuvioissa ilmenevät erot yksityisen ja julkisen sektorin välillä.

Tiesitkö?

Työeläkelakien mukaan henkilöä pidetään työkyvyttömänä, jos sairauden, vian tai vamman vuoksi työkyky arvioidaan vähentyneen vähintään 2/5 (osaeläke) tai 3/5 (täysi eläke).

Työkyvyn arvioinnissa otetaan huomioon jäljellä oleva kyky hankkia ansiotuloja sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan kohtuudella edellyttää.

Julkisaloilla arvioidaan työkykyä lisäksi hakijan omaan ammattiin – eikä mihin tahansa ansiotyöhön millä tahansa alalla.

Julkisaloilla siirrytään osatyökyvyttömyyseläkkeelle useammin kuin yksityisaloilla.

Lähde: ETK

Taloustieteen professori Niku Määttänen: ELÄKKEIDEN TASO kriittiseen tarkasteluun

– Eläke-etuisuuksien leikkaaminen olisi maksujen korotusta parempi vaihtoehto turvata työeläkejärjestelmän kestävyys, sanoo professori Niku Määttänen. Määttänen on perehtynyt Suomen eläkejärjestelmästä tehtyyn kansainväliseen arvioon. Sitä taustaa vasten hän poimii keskusteluun ongelmia, joita lähitulevaisuudessa tulisi pyrkiä rohkeasti kohtaamaan.

Eläkkeiden rahoitusnäkymät ovat lähivuosikymmeninä vakaat, mutta pitkällä aikavälillä syntyvyyden lasku aiheuttaa työeläkemaksuihin korotuspainetta.

Helsingin yliopiston taloustieteen professorin Niku Määttänen sanoo, että eläkejärjestelmän rahoituksen varmistamiseen on lähdettävä hakemaan ratkaisuja hyvissä ajoin. Maksukorotuksen sijaan etuisuuksien leikkaaminen olisi hänestä kuitenkin parempi vaihtoehto rahoituksellisen tasapainon turvaamiseksi pitkällä aikavälillä.

– Eläkejärjestelmän koosta tulisi käydä kriittistä keskustelua. Hyvinvoinnin kannalta olisi ehkä perusteltua skaalata järjestelmää pienemmäksi ja maksaa hieman pienempiä etuuksia. Näin maksujen korotuksilta voitaisiin välttyä ehkä jopa kokonaan, Määttänen perustelee.

Hän huomauttaa, että Eläketurvakeskuksen (ETK) seurantatutkimuksen mukaan suomalaisten nettotulot laskevat tyypillisesti vain runsaat kymmenen prosenttia eläkkeelle siirtymisen myötä.

– Korvausaste on minusta varsin korkea, joten eläkkeiden tasossa saattaisi olla viilaamisen varaa. Tulojen putoaminen eläkkeelle siirryttäessä on luontevaa, koska elämän järjestäminen työnteon ehdoilla vaatii enemmän rahaa kuin eläkkeellä.

Korkeat maksut rajoittavat kuluttamista

Työeläkemaksu on tänä vuonna keskimäärin 24,4 prosenttia maksun perusteena ole-

vasta palkasta. ETK:n laskelmien mukaan maksu voidaan pitää alle 25 prosentissa aina 2050-luvulle asti.

Sen jälkeen maksuun kohdistuu kuitenkin usean prosenttiyksikön nostopaine.

Määttäsen mielestä eläkemaksut voivat olla jo nyt niin suuret, että ne rajoittavat kulumahdollisuuksia etenkin työurien alkupäässä.

– Työeläkemaksun korotus on suoraan pois työikäisten käytettävissä olevista tuloista. Erityisen suuri merkitys tällä voi olla nuorille lapsiperheille, joilla on vielä maksettavana asuntolainaa.

Kotitalouksien kasvava velkataakka ja etenkin pitkien asuntolainojen yleistyminen huolestuttavat monia.

– Tähän keskusteluun eläkemaksujen korotukset sopisivat huonosti, sillä ne vähentäisivät käytettävissä olevia tuloja nuorena ja lisäävät tarvetta velkaantua.

Näköpiirissä tiukkoja talouspäätöksiä

Määttäsen mielestä viime vuosina tehdyt eläkeuudistukset ovat olleet oikeansuunta-

”Maksukorotuksen sijaan etuisuuksien leikkaaminen olisi parempi vaihtoehto.”

isia. Niissä etuisuuksia on leikattu esimerkiksi nostamalla eläkeikää ja tiukentamalla varhaiseläkkeiden ehtoja.

– On kuitenkin harmillista, että nykyään näköpiirissä on edelleen työeläkemaksujen nostaminen.

Määttänen tietää, että eläke-etuisuuksia säätelevien sääntöjen tiukentaminen pitkälläkin siirtymäajalla on yhteiskunnallisesti herkkä puheenaihe. Tulevaisuudessa joudutaan kuitenkin joka tapauksessa tekemään tiukkoja valintoja, kun niukkuutta jaetaan.

– Kysymys kuuluu, onko se ’viimeinen’ euro mahdollisesti arvokkaampi eläkkeenä vai pitäisikö sen tuoda hieman lisää väljyyttä vaikkapa nuoren lapsiperheen talouteen.

Määttänen huomauttaa, että hänen esittämänsä muutokset työeläkejärjestelmään vaikuttaisivat erityisesti keskituloisiin.

– Kyse on ennen muuta siitä, miten keskituloisten ihmisten talouteen vaikuttavat panokset tulisi laittaa elinkaaren eri vaiheisiin. Työeläkejärjestelmään ei ole köyhyyden torjuntaväline. Sitä varten ovat takuu- ja kansaneläkkeet, jotka turvaavat minimitoimeentulon.

Sijoitussääntelyä uudistettava

Eläkemaksujen korotuksia Määttänen ei täysin tyrmää, mikäli muita ratkaisuja eläkejärjestelmän rahoituksen tasapainottamiseen ei löydy. Jos tähän ratkaisuun kuitenkin päädytään, se pitäisi tehdä etupainotteisesti.

Kysymys kuuluu, onko se ’viimeinen’ euro mahdollisesti arvokkaampi eläkkeenä vai pitäisikö sen tuoda hieman lisää väljyyttä vaikkapa nuoren lapsiperheen talouteen.

Vallankumousta ei tarvita, vaan joidenkin yksityiskohtien viilaaminen riittää. Niku Määttä on tutustunut huolella tanskalaiskollegansa Torben M. Andersenin läpivalaisevaan arvioon Suomen työeläkejärjestelmästä.

”Vakavaraisuusvaateissa tulisi ottaa huomioon sijoittamisen useita vuosikymmeniä pitkä aikahorisontti.”

– Jos maksujen nostaminen joskus 20–30 vuoden kuluttua nähdään ongelmattomana, niin miksi emme tekisi korotuksia jo nyt?

– Päätösten lykkääminen korostaa epäsuhtaa sukupolvien välisessä tulojakoissa. Siksi maksujen korotus saman tien olisi reilumpaa tuleville sukupolville. Toki myös etuuksien leikkaaminen vaikuttaa sukupolvien väliseen tulojakoon, hän toteaa.

Työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan merkitys eläketurvan rahoituksessa on korostunut viime vuosien aikana.

Määttänen kannattaa esimerkiksi eläkeyhtiöiden vakavaraisuutta koskevan sääntelyn kehittämistä niin, että niillä olisi nykyistä joustavampia mahdollisuudet tavoitella korkeampia tuottoja nostamalla sijoitusten riskitasoa.

Hänestä vakavaraisuusvaateissa tulisi ottaa huomioon sijoittamisen useita vuosikymmeniä pitkä aikahorisontti.

– Eläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan sääntelyssä tulisi kiinnittää enemmän huomiota pitkäaikaisten riskien hallintaan ja murehtia vähemmän sijoitustuottojen suhteellisen lyhytaikaisesta vaihtelusta.

Määttäsen mielestä on realistista odottaa, että viime vuosina erityisesti osakemarkkinoilta saatuihin hyviin tuottoihin ei päästä tulevaisuudessa.

– Nyt tulisikin miettiä, voitaisiinko nykyistä fiksummalla riskienhallinnalla päästä pysyvästi parempiin tuottoihin, hän sanoo.

– Helppoa se ei ole, mutta luultavasti mahdollista.

Nykyistä viilaamalla paremmaksi

Eläkejärjestelmän kestävyys vaikuttaa olennaisesti Suomen väestökehitys. Määttäsen mielestä huoltosuhteen heikkene- mistä voidaan loiventaa maahanmuutolla,

kunhan tulijat työllistyvät kohtuullisen hyvin. Sen sijaan syntyvyyden kehitystä on vaikea arvioida.

– Syntyvyys on pitkän ajan kuluessa vaihdellut, ja syntyvyyden kehitys voi tulevina vuosina yllättää myönteisestikin. Muutoksen pitäisi kuitenkin olla pitkäaikainen, eikä sen varaan eläkejärjestelmän kestävyttä voi laskea.

Tulevaisuuden huolenaiheista huolimatta suomalainen eläkejärjestelmä on Määttäsen mielestä yleisesti ottaen hyvässä kunnossa. Hänen esittämänsä uudistukset voitaisiin toteuttaa nykyisen eläkejärjestelmän puitteissa.

– Vallankumousta ei tarvita, vaan joidenkin yksityiskohtien viilaaminen riittää. Kyse on lähinnä joidenkin yksittäisten etuuksien karsimisesta ja eläke-etuuksien oikeasta keskimääräisestä tasosta suhteessa ansioihin. ✓

*Katja Bjerstedt,
eläkeyhtiö Varman
pääekonomisti.*

*Ismo Risku,
Eläketurva-
keskuksen
osastopäällikkö.*

*Risto Vaittinen,
Työeläkevakuuttajat
Telan johtava
ekonomisti.*

*Ira van der Pals,
Kirkon eläkerahaston
sijoitusjohtaja.*

Kestääkö eläkejärjestelmä?

Eläkeviisaat näkevät työeläkkeiden rahoituksessa maksupaineita. He korostavat, että moni asia toimii, mutta muutoksiin on varauduttava. Entä ketkä päättävät eläkejärjestelmän muutoksista?

”Työmarkkinajärjestöt ovat kiinnostuneita kehittämään eläkejärjestelmää pitkällä tähtäimellä. Aikajänne ei ole vaalikauden mittainen, kuten usein poliittisessa päätöksenteossa.”

ISMO RISKU,
ELÄKETURVAKESKUS

Askarruttavia kysymyksiä on tulevaisuuden varalle useita. Aloiteetaan tarkastelu suomalaisen eläkejärjestelmän vahvuuksista.

Etuusperusteisuus on suomalaisen työeläkejärjestelmän erityispiirre, joka on Varman pääekonomisti **Katja Bjerstedtin** mielestä osoittanut vahvuutensa vuosikymmenien aikana. Kansainvälisesti katsottuna on harvinaista, että eläke maksetaan luvattuun suuruiseen elämän loppuun saakka.

– Nykyisille ja tuleville eläkkeen saajille etuusperusteisuus on vahva asia, koska eläke perustuu kaikesta työstä ja yrittämisestä kertyneeseen eläkkeeseen, Bjerstedt perustelee.

Hän huomauttaa, että etuusperusteinen järjestelmä myös kohtelee kaikkia samalla tavalla.

– Pitkästä työurasta karttuu parempi eläke kuin lyhyestä ja korkeammista tuloista kertyy enemmän eläkettä kuin pienemmistä tuloista. Tämä tarjoaa kannustimen esimerkiksi oman työuran pidentämiseen.

Hyvin aikaa valmistella uudistuksia

Suomen väestökehitys tuo kuitenkin paineita työeläkkeiden rahoitukseen tulevaisuudessa.

Työeläkevakuuttajat Telan johtava ekonomisti **Risto Vaittinen** ei näe kuitenkaan rahoituksessa akuuttia kriisiä, joka vaatisi välitöntä reagointia.

Hän viittaa tässä muun muassa Eläketurvakeskuksen (ETK) viimeisimpään pitkän aikavälin kestävyyslaskelmaan. Sen mukaan näkymä on pitkälle tulevaisuuteen vakaa, mutta 2050-luvulla työeläkemaksuihin ennakoituaan kohdistuvan nousupaineita.

”Vastuullisella sijoittamisella eläkesijoituksille tavoitellaan parempaa riskin ja tuoton suhdetta. Tähän päästään sekä riskin vähentämisen että mahdollisuuksien hyödyntämisen avulla.”

IRA VAN DER PALS,
KIRKON ELÄKERAHASTO

Ismo Risku (kuvassa vas.), Ira van der Pals, Risto Vaittinen ja Katja Bjerstedt keskustelivat eläkejärjestelmän näkymistä aamukahvilla Hakaniemen torilla Helsingissä. Eläkeviisaisten mielestä nyt on aika pohtia muutoksia, joilla turvataan järjestelmän kestävyys.

”Eläkkeiden rahoituksessa ei ole akuuttia kriisiä, joka vaatisi välitöntä reagointia. Nyt on hyvin aikaa pohtia ja valmistella järjestelmää koskevia uudistuksia.”

RISTO VAITTINEN,
TYÖELÄKEVAKUUTTAJAT TELA

MAKSUT JA SIOJITUSTUOTOT RAHOITUKSEN PERUSTANA

Työeläketurva rahoitetaan työeläkemaksuilla ja eläkerahastojen tuotoilla. Vuosittain kerätään tarvittava määrä vakuutusmaksuja maksussa olevia työeläkkeitä ja rahastointia varten. Toisaalta vuosittain osa eläkemenosta rahoitetaan aiemmin kerätyillä maksuilla ja niille saatavilla tuotoilla.

Työeläkemaksu on vakuutusmaksu, jota peritään sekä yksityisellä että julkisella sektorilla palkanmaksun yhteydessä kaikilta 17 vuotta täyttäneiltä työntekijöiltä. Yksityisaloilla työeläkemaksu on 24,4 prosenttia palkasta, josta työnantajan osuus on vajaa 17 prosenttiyksikköä ja työntekijän osuus keskimäärin vajaa 7,5 prosenttiyksikköä. Julkisaloilla työntekijöiden eläkemaksut ovat samat kuin yksityisellä, mutta työnantajan maksuissa on eroja. Maksun maksavat myös yrittäjät, joilla maksaminen alkaa 18-vuotiaana.

Eläkevarojen sijoitustuotot ovat yhä

tärkeämpi osa eläkkeiden rahoitusta. Yksityisaloilla osa vuosittain perittävistä työeläkemaksuista rahastoidaan tulevia vuosia varten ja osa käytetään suoraan eläkkeiden maksuun. Julkisaloilla puskuriluonteisten rahastojen tuotoilla maksetaan osa eläkkeistä. Nykyisin sekä yksityisillä että julkisilla aloilla eläkemeno on korkeampi kuin maksutulo, joten rahastojen tuottojen avulla maksutasoa saadaan alennettua. Vielä viime vuosikymmenen alkupuolella vuotuinen maksutulo ylitti vuotuisen eläkemenon.

Vakavaraisuutta ja vastuuvelan laskeamista koskevat vaatimukset säätelevät yksityisaloilla sijoitustoimintaa. Sijoitustuottojen parantamismahdollisuuksia selvitetään parhaillaan. Korkosijoitukset tuottavat huonosti, mutta toisaalta sääntely rajaa mahdollisuuksia siirtää sijoituksia riskillisempään ja tuotto-odotuksiltaan parempaan suuntaan.

Samansuuntaisia johtopäätöksiä teki myös tanskalainen taloustieteen professori **Torben M. Andersen**, joka teki tänä vuonna arvion Suomen työeläkejärjestelmän rahoituksellisesta kestävytydestä.

– Nyt on hyvin aikaa pohtia ja valmistella eläkejärjestelmää koskevia uudistuksia, Vaittinen sanoo.

Sijoitustoiminta vaatii kehittämistä

Eläkejärjestelmän sisällä tapahtuvasta eriytymisestä Vaittinen on kuitenkin hieinan huolissaan. Yksityisalojen työeläkkeissä on ennakoitu pitkän aikavälin rahoitusaliijäämä, mutta julkisalat olisivat ylijäämääisiä.

Yksityisalojen eläkelaitosten sijoitustuotot ovat valtion tai kuntien olleita eläkerahastosi-joituksiin verrattuna olleet alhaisempia. Tämä johtuu yksityisalojen tiukemmasta vakavaraisuussääntelystä.

– Yksi keino on lähteä hakemaan eläkevaroille korkeampia sijoitustuottoja. Sääntelyn höllentämisen ja korkeampien tuottojen

tavoittelun vastapainona on kuitenkin aina myös korkeampi riski, Vaittinen muistuttaa.

Myös Katja Bjerstedtin mielestä työeläkeyhtiöiden sijoitustoiminnan kehittäminen on tärkeää, vaikka se onkin vaativa tehtävä. Sen rinnalla on ratkaisevaa, millainen on yleinen talouskehitys, miten työurien pidentäminen onnistuu ja kuinka työn tuottoa saadaan nostettua.

– Näissä asioissa onnistuminen on myös yksittäisten ihmisten kannalta tärkeää, sillä pidemmät työurat ja hyvä työllisyystilanne tarkoittaa parempia eläkkeitä.

Uudistuksilla pitkä aikajänne

Työeläkejärjestelmää koskevissa päätöksissä työntekijöitä ja työnantajia edustavilla järjestöillä on ollut tärkeä rooli. ETK:n osastopäällikkö **Ismo Riskun** mielestä tämä on luontevaa myös tulevissa uudistuksissa.

– Työeläkkeissä kyse on mitä suurimmassa määrin työmarkkinoiden pelisäännöistä, Risku huomauttaa.

Ruotsissa työmarkkinajärjestöjen rooli eläkeasioissa on Suomea pienempi, mutta eläkekysymykset on kuitenkin erotettu tavanomaisesta politiikanteosta. Uudistusten valmistelusta vastaa Ruotsissa parlamentaarinen, eri puolueista koottu eläkeryhmä.

”Nykyisille ja tuleville eläkkeen saajille etuusperusteisuus on vahva asia, koska eläke perustuu kaikesta työstä ja yrittämisestä kertyneeseen eläkkeeseen.”

KATJA BJERSTEDT,
VARMA

– Eläkeryhmän tarkoituksena on löytää konsensus. Eläkeasioissa päätökset eivät synny niin että hallitus laatii lakiehdotuksia, joita oppositio opponoi, Risku sanoo.

Hän huomauttaa, että työmarkkinajärjestöt ovat kiinnostuneita kehittämään eläkejärjestelmää pitkällä tähtäimellä. Aikajänne ei ole vaalikauden mittainen, kuten usein poliittisessa päätöksenteossa.

– Työeläkelainsäädännön lähtökohtana on, että nykyisiin eläkkeisiin ei tehdä muutoksia tai ne ovat vähäisiä. Muutokset tulevat voimaan pitkällä aikavälillä.

Vastuullisuus vähentää riskejä

Työeläkeyhtiöt ovat olleet Suomessa edelläkävijöitä vastuullisen sijoittamisessa, jossa taloudellisen tuoton ohella sijoituskohteiden valintaan vaikuttavat ympäristö- ja sosiaalinen vastuu sekä hyvä hallinto.

Kirkon eläkerahaston sijoitusjohtaja **Ira van der Pals** sanoo, että vastuullisella sijoittamisella tavoitellaan parempaa riskin ja tuoton suhdetta sekä riskin vähentämisen että mahdollisuuksien hyödyntämisen kautta.

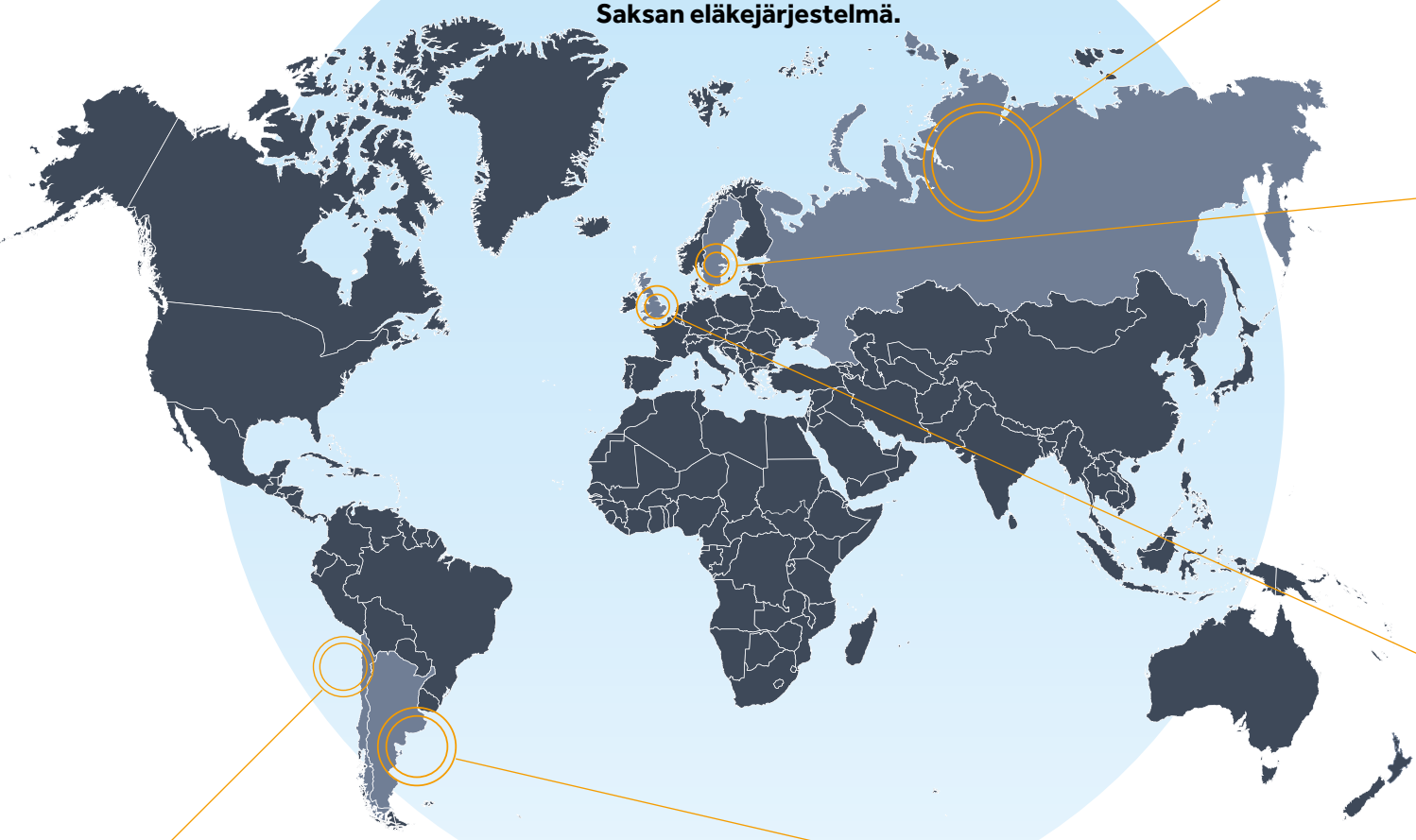
– Tavoitteena on, että kestäväällä liiketoiminnalla salkkuyhtiöt voivat pitkällä aikavälillä saavuttaa kestäviä tuloksia ja sijoittaja kestäviä tuottoja, van der Pals toteaa.

Hän huomauttaa, että vastuullisuus on myös tärkeä osa sijoitustoiminnan riskienhallintaa. Eläkevaroja tulee hoitaa tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti.

– On äärimmäisen tärkeää välttää liiallista riskinottoa. Vastuullisella sijoittamisella pystytään varmistumaan siitä, että sijoituskohteet noudattavat lainsäädäntöä ja yleisesti hyväksyttävä normeja. Lisäksi vältetään toimialoja ja yrityksiä, joiden toiminta ei ole pitkällä aikavälillä kestävää tai hyväksyttävää. /

Eläkeuutisia muista maista

Ulkomailta-palsta kokoaa eri lähteistä muiden maiden eläkeuutisia ja maesittelyn. Tällä kertaa lähemmässä tarkastelussa on Saksan eläkejärjestelmä.

CHILE Neljännes eläkevaroista nostettu ennakkoon

Pandemian takia Chilen kongressi päätti, että vakuutetut saavat nostaa kolmannen kerran osan eläkesäästöistään ennakkoon.

Ensimmäisellä kerralla nosto-oikeutta käytti hyväksi yli 10 miljoonaa, toisella kerralla yli 8 miljoonaa ja kolmannella kerralla kuusi miljoonaa vakuutettua. Chilessä on vajaat 19 miljoonaa asukasta.

Yhteensä eläkesäästöistä on nostettu noin neljännes eli 50 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Nostetut eläkevarat ovat pois tulevasta eläkkeistä. Nostojen yhteismäärä vastaa monelle useamman vuoden eläkekarttumaa. Keskimäärin yksittäinen nosto on ollut arvoltaan 2 000 dollaria. Ne, joiden eläketilit ovat tyhjiä, saivat huhtikuun noston yhteydessä rahahyvityksen.

Lähteet: IPRA konferenssi 24.6.2021, Reuters 27.4.2021

ARGENTIINA Äideille eläkehyvitys

Argentiinan hallitus päätti myöntää äideille eläkehyvityksen. Hyvitys annetaan 60 vuotta täyttäneille äideille, joiden työura ei ole tarpeeksi pitkä, jotta he saisivat jäädä vanhuuseläkkeelle.

Eläkkeelle jäämistä varten vaaditaan vähintään 30 vuoden työura.

Hyvitys toimii niin, että jokainen kasvatettu lapsi pidentää laskennallista työuraa yhdellä vuodella ja adoptoitu tai vammaisen lapsi pidentää työuraa kahdella vuodella.

On laskettu, että noin 155 000 naista voi jäädä heti eläkkeelle, koska hyvityksen myötä vanhuuseläkkeen edellytykset täyttyvät. Hallituksen mukaan hyvitys luotiin, koska eläkkeissä haluttiin antaa arvo äitien tekemälle hoivatyölle.

Lähteet: SSA International Update, August 2021, Aljazeera 5.8.2021

VENÄJÄ Avokätinen indeksikorotus

Presidentti **Vladimir Putin** ilmoitti elokuussa duuman eli parlamentin alemman kamarin vaalien alla kertaluonteisesta 115 euron (10 000 ruplaa) eläkekorvauksesta. Kertakorvaus maksetaan kaikille eläkeläisille syyskuussa 2021.

Korotus on merkittävä, kun keskimääräinen vanhuuseläke on noin 200 euroa kuukaudessa.

Eläkkeitä tarkistetaan helmikuussa vähintään hintaindeksin mukaan ja mahdollisesti huhtikuussa valtion eläkekassan tulokehityksen mukaan. Elokuussa tarkistetaan vielä erikseen työssäkäyvien eläkeläisten eläkkeitä. Lisäksi hallitus päättää erillisistä kertakorotuksista.

Lähteet: Venäjän eläkekassa, Daily Sabah 24.8.2021

RUOTSI Työeläkelisiä hämmentää vanhuuseläkeläisiä

Eläkeviraston syyskuusta alkaen maksama uusi etuus, työeläkelisiä (in-komstpensionstilläg) on tuottanut joukon pettyneitä eläkkeensaajia. Monikaan heistä ei ymmärrä etuuden teoreettista laskentaperustetta ja sitä, että kaikkein pienituloisimmat eläkeläiset eivät saa korotusta.

Työeläkelisiä aiheutti jo sen valmisteluvaiheessa soraääniä Eläkeviraston ja eläkepäättäjien suunnalta. Verorahoitteen etuuden katsotaan sopivan huonosti maksuperusteisen työeläketurvan täydentäjäksi.

Eläkeläisen tavoitteena on korottaa matalapalkka-aloilla pitkän työuran tehneiden työeläketurvan tasoa. Etuus jyvitetään niille, joiden työeläke on 900–1 700 kruunua kuukaudessa. Aikaisintaan 65 vuoden iässä maksettava etuus on enintään 600 kruunua kuukaudessa ja se on verotettavaa tuloa. Eläkeläisiä laske-taan suhteessa 35 tai 40 vuoden työuran pituuteen syntymävuodesta riippuen.

Lähteet: Pensionsmyndigheten, Aftonbladet 16.9.2021

ISO-BRITANNIA Peruseläkkeisiin ei jättikorotusta

Ison-Britannian peruseläke indeksoidaan vuosittain niin sanotun triplalukon mukaan. Indeksointiin valitaan korkein seuraavista: palkkakehitys, hintakehitys tai 2,5 prosentin korotus.

Pandemia mullisti työmarkkinat. Viime vuonna etenkin monet pienituloiset menettivät työnsä ja monen muun tulot tippuivat. Alkuvuonna ansiotulot ovat kasvaneet varsin voimakkaasti.

Eräiden ennusteiden mukaan ansiotulot ovat kasvaneet jopa kahdeksan prosenttia. Tilastokeskuksen arvion mukaan tosiasiallinen kehitys on heikom-paa.

Valtionvarainministeri **Rishi Sunak** päätti, ettei ansiotulojen kehitystä huomioida ensi vuoden indeksissä. Asiantuntijat ovat ehdottaneet, että indeksi seuraisi ansiotulojen muutaman vuoden kehitystä yksittäisen vuoden sijasta.

Lähteet: Financial Times 8.7.2021, Financial Times 15.6.2021, IPE 7.9.2021

Aiheesta laajemmin etk.fi > Eläkejärjestelmät > Muiden maiden eläkejärjestelmät

NÄIN SAKSASSA

TASAPAINOA KOHTI

Väkiluku 83,2 miljoonaa
Elinajan odote miehillä 78,6 ja naisilla 83,3 vuotta
Eläkeikä 65 vuotta ja 9–10 kk.

Saksan eläkejärjestelmän rahoituksessa huomioidaan eliniän muutoksen lisäksi työllisyydessä tapahtuva kehitys. Lakisääteinen eläkevakuutus (Gesetzliche Rentenversicherung) hyödyntää automaattisia vakauttajia sopeuttaakseen järjestelmää talouden ja väestön ikärakenteen muutoksiin.

Eläkkeiden indeksitarkistukset seuraavat palkkakehitystä, mutta jos eläkkeensaajien määrä suhteessa vakuutettujen määrään kasvaa, heikentää se indeksitarkistusta. Päinvas-taisessa tapauksessa indeksi kasvaa.

Indeksitarkistuksiin vaikuttavat myös eläkemaksumuutokset. Indeksit toimii leikkurina, jos eläkemaksua on jouduttu nostamaan edellisvuosina. Suojamekanismin mukaisesti tarkistus ei voi olla negatiivinen, ja eläkkeen määrä säilyy vähintään samalla tasolla. Hyvän talouskehityksen vallitessa indeksitarkistukset ovat viime vuosina olleet verrattain hyviä väestön ikään-tymisestä huolimatta.

Eläkejärjestelmän juuret ulottuvat 1880-luvulle. Se kattaa nykyisin valta-osan yksityisalojen työllisistä. Maatalousyrittäjillä, itsenäisillä ammatinharjoittajilla sekä julkisella sektorilla on omat eläkejärjestelmänsä. Yrittäjät jäävät myös pääasiassa eläkevakuutuksen ulkopuolelle. Runsas puolet työntekijöistä kartuttaa täydentävää lisäeläketurvaa työnantajien tarjoamissa järjestelmissä.

Järjestelmä rahoitetaan ilman rahastointia eläkemaksuilla ja valtion osuuksilla. Eläkemaksuja maksavat sekä työnantajat että työntekijät. Maksu on jaettu tasan molemmille osapuolille kokonaismaksun ollessa 18,6 prosenttia. Valtio rahoittaa eläkemenosta noin neljänneksen.

Suomessa ansaittu työeläke maksetaan myös ulkomailla asuville

Suomessa ansaittu työeläke maksetaan työntekijälle riippumatta siitä, missä maassa henkilö asuu tai minkä maan kansalainen hän on.

Suomessa ansaittua eläkettä on haettava itse. Useimmissa Euroopan maissa sekä maissa, joiden kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus, eläkettä haetaan ”paikallisen ETK:n” eli asuinmaan eläkelaitoksen kautta. Se toimittaa hakemuksen Suomeen. Vastaanottaja voi olla Eläketurvakeskus tai Kela.

Muualla kuin sopimusmaassa asuva hakee eläkettä Suomesta erillisellä lomakkeella, joka hänen tulee lähettää Eläketurvakeskukseen tai siihen työeläkelaitokseen, jossa hän oli Suomessa viimeksi vakuutettu.

Ulkomaanpalveluiden asiantuntija **Riikka Naski** Eläketurvakeskuksesta kertoo, että useimmat hakijat ovat iloisesti yllättyneitä, että samalla hakemuksella hoituvat kaikista Suomen työsuhteista maksettavat eläkkeet.

Työeläkeote kertoo, onko eläkettä tulossa

Yleinen ongelma on se, ettei ulkomailla asuvilla ole useinkaan suomalaisia pankkitunnuksia.

Pankkitunnukset vaaditaan muun muassa työeläkeotteen lataamiseen verkosta.

– Lähettämme työeläkeotteen pyydetty-

essä postitse, jos hakijan osoitetiedot ovat Digi- ja väestötietojärjestelmän rekisterissä ajan tasalla, Naski kertoo.

– Mutta jos osoitetiedot ovat vanhentuneet, työeläkeotteen voi tilata vain omakätisesti allekirjoitetulla pyynnöllä, ei esimerkiksi puhelimitse, hän jatkaa.

Työeläkeotteesta kannattaa ensin tarkistaa, että kaikki työsuhteet on kirjattu oikein ja onko Suomessa tehdystä työstä kertynyt eläkettä.

Pettymyksiä tulee Naskin mukaan välillä siitä, että alle 23-vuotiaana tehty työ ei aikoinaan kartuttanut eläkettä. ✓

SPD/MAGDES

Yhden luokun periaate toteutuu työeläkkeissä. Useimmat hakijat ovat iloisesti yllättyneitä, että samalla hakemuksella hoituvat kaikista Suomen työsuhteista maksettavat eläkkeet.

1 Tarkista vaikutus sosiaalietuuksiin

Suomessa ansaittua eläkettä saa, kun saavuttaa suomalaisen vanhuuseläkeiän. Se on sidottu syntymävuoteen.

Eri maiden eläkeiät poikkeavat toisistaan, joten Suomessa ansaittua eläkettä voi hakea vaikka on vielä ulkomailla töissä. Työntekoa voi silti jatkaa, eivätkä eri maiden työeläkkeet yleensä vaikuta toisiinsa.

Joihinkin muihin etuuksiin kuten perhe-eläkkeeseen tai erilaisiin sosiaali-etuuksiin Suomessa ansaittu eläke voi vaikuttaa. Tämä kannattaa tarkistaa asuinmaan viranomaisilta ennen kuin hakee eläkettä Suomesta.

2 Asuinmaa vaikuttaa hakutapaan

Suomessa ansaittua eläkettä haetaan EU- ja ETA-maissa sekä Sveitsissä, Isossa-Britanniassa ja maissa, joiden kanssa Suomella on sosiaaliturvasopimus (Australia, Chile, Etelä-Korea, Intia, Israel, Japani (tulossa), Kanada, Kiina, Yhdysvallat) asuinmaan eläkelaitoksen kautta. Muualla asuvat hakevat Suomessa ansaittua työeläkettä suoraan suomalaisesta eläkeyhtiöstään tai ETK:n kautta.

Hakemus kannattaa tehdä useita kuukausia ennen eläkeiän alkua. Hakemuksen käsittelyaika riippuu pääosin nykyisen asuinmaan toimintatavoista. Päätös toimitetaan sekä asuinmaan eläkeviranomaiselle että hakijalle. Työeläke voidaan myöntää takautuvasti vain hakemusta edeltävältä kolmelta kuukaudelta.

”Työeläkeote kertoo, onko eläkettä tulossa.”

3 Useimmiten maksetaan Ruotsiin

Suomessa tehdystä työstä ansaittu eläke maksetaan hakijan ilmoittamalle tilille kuukausittain. Jos kertynyt eläke on kovin pieni, se maksetaan kertasuorituksenä syntymävuoden perusteella lasketta- van elinaika-arvion mukaan.

Eniten Suomessa tehdystä työstä ansaittuja eläkkeitä maksetaan Ruotsiin. Seuraavaksi eniten Suomesta eläkettä saavia asuu Virossa, Espanjassa ja Saksassa.

Ulkomailla pysyvästi asuvien Suomesta saamien eläkkeiden verotus on sama kuin Suomessa asuvilla. Joissain tilanteissa asuinvaltion välisen verosopimusten perusteella eläkettä ei veroteta lainkaan Suomessa vaan ainoastaan eläkkeensaajan asuinvaltiossa.

4 Pidä yhteystietosi ajantasalla

Omalle eläkelaitokselle pitää ilmoittaa esimerkiksi osoitteen, pankkitilin ja siviilisäädyn muutoksista. Jos eläkelaitos ei saa tarvittavia tietoja suoraan henkilön asuinmaan viranomaisilta, eläkkeensaajan postilaatikosta putoaa lomake täytettäväksi vuosittain.

Yhteystietojen pitäminen ajantasalla Digi- ja väestötietovirastossa on tärkeää myös ennen eläkkeen hakemista. Näin ainakin kaikki virallinen posti löytää Suomesta ulkomaille.

KIRJAT

JAN SCHUGK

Ikä: 54

Koulutus: lääketieteen lisensiaatti
Työ: yllilääkäri, Työeläkevakuutusyhtiö Varma
Lähellä sydäntä: luonto, erityisesti hyönteiset, vanhat rakennukset, jatkuva tiedonhaku (googleus)
Lukee seuraavaksi: Herman Melville, Moby Dick.

Arki kiepsahtaa akseliiltaan

Maaseutu on tyhjänetetty Virkistysalueeksi ja väki pakattu kaupunkiin. Nuhruiset eli akateemiset pääkättyöläiset palkataan arvottamaan asukkaat heidän tarinansa perusteella niihin, jotka saavat asunnon sekä tarpeettomiin, jotka asutetaan tyhjiksi jääneisiin kaupakeskuksiin.

Kari Hotakaisen dystopia hakee ainekset tästä päivästä, mutta kiepauttaa arjen akseliiltaan ja kyseenalaistaa suunnan, jolle olemme ajautumassa.

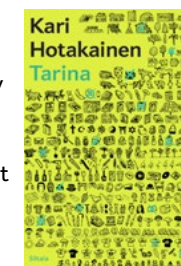
Kari Hotakainen: *Tarina, Siltala 2020*

Massaturismissa kaikki on kaupan

Turistit vyöryvät nähtävyyksien äärelle, sitä vaarallisempina, mitä aidompia elämyksiä he hakevat. Hollantilaisen **Ilja Leonard Pfeijfferin** äärimmäisen kauniisti kirjoitettu romaani tekee ruumiinavauksen massaturismille kaikkin lieveilmiöineen.

Kauneuden lisäksi kirja virittää pohtimaan, jääkö kansainvälisen kilpailun jalkoihin jääneelle Euroopalle lopulta mitään muuta kiinalaisia kiinnostavaa myytävää kuin oma menneisyytensä.

Ilja Leonard Pfeijffer: *Grand Hotel Europa, Gummerus 2021*

Kevalaisena halki vuosikymmenten

Jaana Saarelainen on viihtynyt melkein koko työuransa Kevassa. Kaikki alkoi vuonna 1989, kun hän aloitti työelämäpolkunsu toimistovirkailijan tehtävissä. Polku on johtanut eteenpäin.

Mikä johdatti sinut alan töihin Kevaan?

Päädyin eläkealalle, kun kuulin tuttaviltani, että silloiseen Kuntien eläkevakuutukseen haettiin toimistotyöntekijöitä. Pääsin haastatteluun rekisteriyksikköön, jonka toimipiste sijaitsi silloisessa Kaupunkien talossa, nykyisessä Kuntatalossa. Aloitin tehtävässä heti seuraavalla viikolla.

Työtehtäviini kuuluivat rekisterin avustavat työt: postin jakaminen, postittaminen, monistaminen sekä palvelusuhteiden rekisteröintiin liittyvät tehtävät.

Sen jälkeen siirryin eläkeosastolle, jossa tein lähes kaikkea eläkeratkaisutoimintaan liittyvää.

Tänä päivänä teen työkyvyttömyyseläke- sekä kuntoutusetuuslaskentaa. Näihin tehtäviin siirryin syksyllä 2007.

Millaisia taitoja työssäsi tarvitaan?

Koko ajan on oltava valmiina oppimaan ja sisäistämään uusia asioita. Laitteet sekä käytössä olevat ohjelmat muuttuvat ja vanhat ohjelmat poistuvat. Uusia työskentelytapoja on opeteltava. Asiakkaat ja heidän tarpeensa ovat erilaisia, joten kohtaamme jokaisen yksilönä. Kaikki päivät ovat erilaisia.

Uran alkuvaiheessa haasteellisinta oli opetella eläkkeen käsinlaskenta sekä julkisen puolen yhteensovittaminen. Tänä päivänä ilman näitä taitoja työni tekemisestä ei tulisi mitään.

Puolitoista vuotta sitten koitti etäaika ja sen muutoksen muistan varmasti pitkään. Aluksi etätyö tuli pienenä shokkina ja siinä riitti hurjasti omaksuttavaa. Vaikeaa oli esimerkiksi hahmottaa työn tauotusta sekä sitä, että aivan koko ajan ei tarvitse olla koneen ääressä. Kyllä toimistollakin tulee välillä hengähdettyä, joten sama pätee kotonakin.

Kaiken kaikkiaan kolmeen vuosikymmeneen mahtuu lukuisia eri työtehtäviä sekä uran alkuvaiheessa iltakouluna suorittamani laskentamerkonomi tutkinto. Myöhemmin suoritin myös vakuutustutkinnon.

Mitkä asiat piristävät työssäsi eniten?

Itse työ tietysti, se on monipuolista ja vaihtelevaa. Kivat asiakaskohtaukset. Pidän työstäni todella paljon. Arvostan myös hyviä henkilöstöetuja.

Esihenkilöt, osastonjohtajat ja kollegat. Olen aina saanut mahdollisuuksia opetella uusia töitä.

Alusta saakka on ollut runsaasti tilaisuuksia kehittää itseään, ja tukea on aina ollut saatavilla.

Millaisia toimialan muutoksia olet kokenut?

Eläkeala kehittyi koko ajan. Kun tulin Kevaan reilut kolmekymmentä vuotta sitten, hoidimme ainoastaan kuntien työntekijöiden eläketurvaa.

Jaana Saarelainen ei osaisi kuvitella tekevänsä töitä muualla. Työeläkealalla omanlaisensa työ koukuttaa – se on vaihtelevaa sekä merkityksellistä.

TYÖHYVINVOINTI HYBRIDITYÖSSÄ

Työterveyslaitoksen tutkimuksen mukaan pitkään jatkunut etätyö on aiheuttanut työssä tilsistymistä ja työhyvinvoinnin heikentymistä etenkin alle 36-vuotiailla. Työhyvinvointi mahdollistaa sen, että työssä jaksetaan. Hyvinvoivassa työyhteisössä työssä jaksetaan ja työntekijöitä kannustetaan, työmäärä on sopiva ja ongelmia ratkotaan yhteisvoimin. Hybridityön on koettu lisäävän työnimua, ja yhä useammassa organisaatiossa toteutetaan hybridistrategiaa. Se vahvistaa luottamusta esimiehiin ja parantaa työhyvinvointia. Hybridityöllä tarkoitetaan etä- ja läsnätyön yhdistämistä.

Lähde: Työterveyslaitos

Eläkeuudistuksia on ollut monia, mutta pitkälläikäitähäimellä tällaisia muutoksia on täytynyt tehdäkin, jotta meillä olisi vielä tulevaisuudessakin työntekijöitä ja eläkkeiden maksajia.

Pidän merkittävänä esimerkiksi vuoden 2005 uudistuksia, joiden myötä muun muassa opiskelusta ja vanhempainvapaista alkoi kertymään eläkettä.

Vaikka työympäristömme ovat jatkuvan muutoksen kourissa teknologian kehittymisen vuoksi, päätyömme säilytystä huolimatta. Se on asiakkaiden palvelu ja eläkepäätösten tekeminen.

Mitä ovat konkarin neuvot eläkealan noviisille?

Minulla ei ole ehkä antaa neuvoja itse työstä, mutta uusia tehtäviä kannattaa ottaa avoimin mielin vastaan. Välillä meillä saattaa olla todella kiivas työtahti. Oikeanlaisista asennetta kaivataan.

Työtä pelkäämätön ote. Se on valttia. /

Julkinen mies

Timo Kietäväisen työura päättyy lokakuun lopussa. Toisin kuin aiempien toimitusjohtajien lähtöön, tällä kertaa Kevassa kapulanvaihtoon ei liity dramatiikkaa.

Viiden toimitusjohtajavuoden jälkeen **Timo Kietäväinen** siirtyi eläkkeelle 64 vuoden ja 9 kuukauden iässä.

– En ole saamassa mitään ektraa, kultaista kädenpuristusta tai mitään sellaista.

Aivan perustellusti hän ajatteli omalta osaltaan jäädä vanhuuseläkkeelle, kun sen aika koittaa 1. marraskuuta.

– Tarkoitukseni on olla normaalisti töissä eläkkeelle siirtymiseeni saakka. Kevan kilpailukyyn ja maineen rakentaminen yhdessä henkilöstön kanssa on yksi hienoimmista asioista, mitä työurallani olen päässyt tekemään.

Kietäväinen on koulutukseltaan valtiotieteiden maisteri ja laajan julkisen avoimuuden kannattaja.

Pitkä kokemus hänellä on useiden yhtiöiden hallitustyöskentelystä. Koko 40-vuotisen työuransa hän on tehnyt kuitenkin julkisessa tehtävässä ikään kuin yhteiskunnan jatkuvan lupin alla, nuorena miehenä kaksi kautta Keskustan kansanedustajana.

Avoimuus julkis- ja hyvinvointialojen virkamiehelle on itsestäänselvyys. Hän häm-

mästelee, että vain osa lakisääteisestä sosiaaliturvaa toteuttavista työeläkealan toimijoista kuuluu Kevan tavoin laajan julkisuuslain piiriin. Julkisuuslain uudistus on valmisteilla oikeusministeriössä.

– Julkisuuslain laaja soveltaminen olisi perusteltua laajentaa tässä yhteydessä koskemaan koko työeläkealaa, hän sanoo.

Kietäväinen tietää organisaationsa mainekyselyjenkin perusteella, että luottamus Kevaan perustuu avoimuuteen.

Kietäväisen mukaan laajan julkisuuslain ulottaminen koko työeläkealalle toisi pelkästään hyvää.

– Lakisääteisessä tehtävässä pienikin salailu vain nakertaa luottamusta eläkejärjestelmään, hän toteaa painokkaasti.

Aivan työuran loppumetreillä syyskuussa selvisi, että STM:n ja VM:n asettamassa työryhmässä eläkejärjestelmien yhdistämisvalmistelu kariutui. Järjestelmät eivät yhdisty, eikä Keva ei jakaudu TyEL- ja Julkis-Kevaan.

– Ei selvitystyö hukkaan mennyt, vaikka yksityissektori ei esillä ollutta kompromissiratkaisua ollut valmis hyväksymään. ✓

Timo Kietäväinen teki kuten opetti ja siirtyi eläkkeelle normaalissa vanhuuseläkeiässä.

”Laajan julkisuuslain ulottaminen koko alalle toisi pelkästään hyvää.”

KEVA HUOLEHTII 1,3 MILJOONAN HENKILÖN ELÄKETURVASTA

Kunkin vuosikymmenen yläpuolella oleva luku kertoo Kevan vakuutettujen lukumäärän. Alempi luku kertoo, kuinka monelle Keva maksaa eläkkeitä.

445 613
1990
122 978

Hyvinvointivaltio kasvatti työllisten määrää, mutta 90-luvun lama-vuodet lisäsivät aikaista eläkkeelle siirtymistä.

507 104
2010
339 815

Vakuutettujen määrä ylitti puolen miljoonan rajan. Samaan aikaan eläköityminen kasvaa kohisten.

697 777
2021
603 594

Kunta- ja hoiva-alan sekä muun julkisen kokonaisuus on kasvatanut Kevan asiakasmäärän 1,3 miljoonaan.

441 858
2000
234 900

Eläkkeensaajien määrä tuplaantui vuosikymmenessä, mutta työllisten määrä junnasi paikallaan ja jopa laski.

684 854
2020
602 430

Asiakasmäärät kasvoivat 2017, kun valtion, kirkon ja muun julkisen alan eläketurva siirtyi Kevan hoidettavaksi.

English Summary

LENA KOSKI
Translator
Finnish Centre for Pensions

More news in English
Follow us on Twitter: @ETKinfo
Visit our website: etk.fi/en

Subscribe to our newsletter:
etk.fi/en/newsletter/

Ease regulations?

Demographic changes threaten the robust Finnish pension system. Chief economist **Risto Vaittinen** (TELA) sees no imminent crisis in the financing of pensions that requires immediate actions.

Chief economist **Katja Bjerstedt** (Varma) argues that, internationally speaking, pensions are seldom paid to a promised amount for the rest of one's life. To secure our defined benefit system, pension providers' investment operations must be improved.

Stricter solvency regulations for the private sector divide the pension system, leading to lower investment returns for the private sector. But easing the regulations means taking higher risks, Vaittinen explains.

Investment risks can be reduced by responsible investing, argues chief investment officer **Ira van der Pals** (Church Pension Fund).

Head of department **Ismo Risku** (Finnish Centre for Pensions) points out that, traditionally, decisions concerning solvency regulations and the pension system in general have been made by the social partners and should continue to be so.

Extending working lives

One of the key goals of the 2017 reform was to postpone retirement and extend working lives. To reach this goal, the retirement age was raised and now each age cohort has its own retirement age. Research by **Satu Nivalainen** (Finnish Centre for Pensions) shows this to be a rather efficient means to extend working lives.

The average intended retirement age has risen from 62 years and 8 months in 2008 to 64 years and 7 months in 2018. The increase occurs in all age groups. In recent years, the gap between the private and public sector has also narrowed as working lives are extended particularly in the former.

Higher retirement ages clearly lead to extended working lives. This is the case among men, the highly educated, singles, those who find work to be very important and those in good health. However, as the retirement age keeps rising, inequality between the healthy and those in poorer health may continue to grow. Those in poor health or with long-term illnesses more frequently intend to retire already before the age of 64, regardless of their own retirement age.

Cut benefits for sustainability

The long-term financial sustainability of the pension system must be secured. Professor **Niku Määttä** (University of Helsinki) finds cutting benefits a better alternative to reach this goal than raising contribution levels.

"The replacement rate is quite high, which provides some leeway. If we cut benefits, we may not need to raise contribution levels," Määttä argues. The contributions are already high and may limit consumption for young generations, particularly at the early stages of their working life.

Although previous reforms have cut benefits by raising the retirement age and tightening the conditions for early retirement, Määttä finds it regrettable that the need to raise contributions remains. He calls for rapid action. "Postponing the decision highlights the intergenerational inequality in income distribution. Raising contributions immediately would be fairer to future generations."

Määttä concludes: "We don't need a revolution, we just need to adjust some details: abolish certain benefits and find a suitable average ratio between pensions and earnings."

Address future financial challenges

An independent evaluation of the Finnish pension system by prof. **Torben M. Andersen** (Aarhus University) finds the system to efficiently alleviate poverty and provide a reasonable income for pensioners.

The principle of a one-stop-shop, a simple structure, the portability of pension entitlements and pension adequacy are among the system's strengths.

Pension financing must be improved: "The financial viability of the system is challenged in the medium to long run since the built-in adjustment mechanisms are not strong enough to ensure a balance between contributions and pension expenditures."

Andersen also finds that Finland should reform pension investment and solvency regulations.

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut

VUOSITTAIN ILMESTYVIÄ

Eläkkeiden riittävyys ja kestävyys – arvio Suomen eläkejärjestelmästä

Suomen eläkejärjestelmästä tehty kansainvälinen ja riippumaton arvio. Arvion on tilannut Eläketurvakeskus ja sen on tehnyt professori Torben M. Andersen.

Andersen, T. M. *Eläketurvakeskus 2021*

Mistä vuonna 2019 alkaneet vanhuuseläkkeet karttuivat?

Julkaisussa tarkastellaan vuonna 2019 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden eläkkeiden eri karttumaperusteita. Erityisesti tarkastellaan eri sosiaali-etuusjaksoilta kertyneen eläkkeen sekä ns. lykkäyskorotuksen ja tulevan ajan merkitystä.

Palotie-Heino, T. & Lampi, J. & Risku, I. *Eläketurvakeskuksen tilastoja 08/2021*

Eläketurvakeskuksen taskutilasto 2021

Eläketurvakeskuksen tilastoja 04/2021

Suomen työeläkkeensaajat 2020

Suomen virallinen tilasto: sosiaaliturva 2021

Työeläkeindikaattorit 2021

Eläketurvakeskuksen raportteja 06/2021

Tilasto Suomen eläkkeensaajista 2020

Suomen virallinen tilasto: sosiaaliturva 2021

MUUALLA ILMESTYNEITÄ

Public Pension Generosity and Old Age Poverty in OECD Countries

Artikkelissa tarkastellaan lakisääteisten eläkkeiden korvaustason tasoa ja sen yhteyttä ikääntyneiden pienituloisuusasteeseen sekä köyhyyskui- luun 14 OECD-maassa vuosina 1980–2010.

Kuitto, K. & Madia, J. E. & Podestá, F. *Journal of Social Policy, FirstView 07 July 2021*

Early Pension Claiming and Expected Longevity: A Register-Based Study on the Take-up of the Partial Old-Age Pension in Finland

Tutkimuksessa tarkastellaan odotetun eliniän yhteyttä osittaisen vanhuuseläkkeen ottamiseen 61-vuotiaana. Odotettua elinikää mitataan samaa sukupuolta olevan vanhemman eliniällä.

Nivalainen, S. *Work, Aging and Retirement, Vol. 7, Issue 3, 2021*

Determinants of transition from partial to full disability pension: a register study from Finland

Tutkimuksessa tarkasteltiin, kuinka pysyvä tila osatyökyvyttömyyseläke on ja mitkä tekijät ovat yhteydessä täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiseen. Neljän vuoden seurannan aikana kolmannes osatyökyvyttömyyseläkeläisistä siirtyi täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle.

Polvinen, A. & Laaksonen, M. *Scandinavian Journal of Public Health*

**Lue faktaa ja tilaa uutiskirjeemme!
etk.fi/uutiskirjeet**